

«Բարձրավորտ Էլեկտրացանցեր» ՓԲԸ
Տարեկան ֆինանսական հաշվետվություններ
և
Անկախ աուդիտորի հաշվետվություն
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

«Բարձրավուրտ Էլեկտրացանցեր» ՓԲԸ

Տարեկան ֆինանսական հաշվետվություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Բովանդակություն

- 3 Անկախ աուդիտորի եզրակացություն
- 7 Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն
- 8 Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն
- 9 Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվություն
- 10 Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն
- 11 Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունների ցանկ
- 12 Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Իրավական ձևը՝

Փակ բաժնետիրական ընկերություն

Հիմնական գործունեության նկարագիրը՝

Էլեկտրական էներգիայի հաղորդում

Տնօրենների խորհուրդ

Անահիտ Տիգրանյանը «Հրազդան էներգետիկ կազմակերպություն» ԲԲԸ արտադրատեխնիկական բաժնի պետ, խորհրդի նախագահ,

Ռուբիկ Դավթյանը ՀՀ ֆինանսների նախարարության աշխատակազմի բյուջետային ծախսերի ֆինանսական ծրագրավորման վարչության պետի խորհրդատու, խորհրդի անդամ,

Արտակ Ալբերտյանը ՀՀ ֆինանսների նախարարության աշխատակազմի Բյուջետային ծախսերի ֆինանսական ծրագրավորման վարչության էներգետիկային և տնտեսության այլ ոլորտներում բյուջետային ընթացիկ ծախսերի ֆինանսական ծրագրավորման բաժնի պետ, խորհրդի անդամ,

Արմեն Մելիք-Բարայեյանը ՀՀ Կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչության պետական բաժնեմասի կառավարման վարչության պետ, խորհրդի անդամ,

Սուրեն Թաթևկյանը ՀԱՊՀ էներգետիկայի և էլեկտատեխնիկայի ինստիտուտի դասախոս, խորհրդի անդամ,

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

«ԲԷՑ» ՓԲԸ բաժնետիրոջը

Վերապահումով կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «ԲԷՑ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Ընկերություն) ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը՝ առ 31 դեկտեմբերի 2017թ., ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի և վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ՝ հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփ նկարագիրը:

Մեր կարծիքով, բացառությամբ մեր եզրակացության «Վերապահումով կարծիքի հիմք» բաժնում նկարագրված հարցերի ազդեցության, կից ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Ընկերության ֆինանսական վիճակը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքը ու դրամական միջոցների հոսքերը՝ համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Վերապահումով կարծիքի հիմք

ՀՀ ֆինանսների նախարարության աշխատակազմի ֆինանսաբյուջետային վերահսկողության տեսչության կողմից Ընկերության 2012-2014թթ. գործունեության մասով կատարված ստուգումների արդյունքներով 2016թ. հունվարի 18-ին կազմված թիվ 30-Ս ակտի համաձայն Ընկերությանն առաջադրվել են 757.7 մլն դրամի չափով շահութաբաժնի և 166.4 մլն դրամի չափով հաշվարկված տույժերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ՝ հիմնականում կապված Իրան-Հայաստան գազատարի գծով կատարված գործարքների ճանաչման և չափման տարբեր մոտեցումների հետ: Միաժամանակ առկա են ՀՀ վարչապետի 2016թ. հունիսի 25-ի թիվ N02/23 15/2528-16 և 2017թ. հունվարի 12-ի թիվ N02/23 15/289-17 հանձնարարականները՝ նշված ակտը կասեցնելու և բարձրացված հարցերին գազատարի վաճառքի գործարքի ավարտից հետո անդրադառնալու վերաբերյալ:

Իրան-Հայաստան գազատարի վաճառքի գործարքի ժամկետների և պայմանների, ինչպես նաև ակտի կիրառման հետևանքների անորոշությունների հետ կապված սահմանափակումների պատճառով մենք անկարող էինք որոշել վերը նշված հանգամանքների ազդեցությունը 2017 և 2016թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և նույն ամսաթվերին ավարտված տարիների ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլված եկամուտների, ծախսերի, ակտիվների, պարտավորությունների և կուտակված շահույթի վրա:

Աուդիտն անցկացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ նկարագրված է այս եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Ընկերությանց համաձայն Հաշվապահների Էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված *Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի էթիկայի կանոնագրքի (ՀԷՄՄԽ կանոնագիրք)*, և պահպանել ենք ՀՄԷՄԽ կանոններով նախատեսված էթիկայի այլ պահանջները: Մենք համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ մեր վերապահումով կարծիքն արտահայտելու համար:

Այլ հարց

Ընկերության 2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար ֆինանսական հաշվետվությունները աուդիտի են ենթարկվել այլ աուդիտորի կողմից, որն այդ ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ չձևափոխված կարծիք է արտահատել 2017թ. մայիսի 10-ին:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման, ինչպես նաև այնպիսի ներքին հսկողության համակարգի համար, որն ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Ընկերության անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար անհրաժեշտության դեպքում բացահայտելով անընդհատությանը վերաբերող հարցերը, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման անընդհատության սկզբունքը կիրառելու համար, եթե ղեկավարությունը չունի Ընկերությունը լուծարելու կամ Ընկերության գործունեությունը դադարեցնելու մտադրություն, կամ ունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձիք պատասխանատու են Ընկերության ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով զերծ են էական խեղաթյուրումներից, անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորի եզրակացություն:

Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՄ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումներ, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ սխալի կամ խարդախության արդյունքում, և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՄ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի չարաշահում:

- ձեռք ենք բերում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին պատկերացում՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե Ընկերության ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:

- գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը:

- եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ, և հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք արդյոք առկա է էական անորոշություն դեպքերի կամ իրավիճակների վերաբերյալ, որոնք կարող են նշանակալի կասկած հարուցել Ընկերության անընդհատ գործելու կարողության վրա: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորի եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդպիսի բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Սակայն, ապագա դեպքերը կամ իրավիճակները կարող են ստիպել Ընկերությանն դադարեցնել անընդհատության հիմունքի կիրառումը:

- գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտի առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Եզրակացություն իրավական այլ պահանջներին համապատասխանելու վերաբերյալ

Համաձայն Հայաստանի Հանրապետության (ՀՀ) և Վերակառուցման և Զարգացման Միջազգային Բանկի (ՎԶՄԲ) միջև 2011թ. հունիսի 01-ին ստորագրված 8055-AM Վարկային համաձայնագրի և 2014թ.-ի Օգոստոսի 06-ին ստորագրված 8388-AM Վարկային համաձայնագրի 5-րդ բաժնի 1. (a) կետի, ինչպես նաև ՀՀ Ֆինանսների նախարարության և Ընկերության միջև ստորագրված ենթավարկային համաձայնագրերի դրույթների, Ընկերությունը չի կարող կուտակել նոր պարտքեր, քանի դեռ ԲԷՑ ՓԲԸ եկամուտների և ծախսերի հիմնավորված կանխատեսումները ցույց չեն տա, որ յուրաքանչյուր տարվա համար ԲԷՑ ՓԲԸ կողմից կանխատեսված զուտ եկամուտները առնվազն 1.2 անգամ գերազանցում են այդ տարվա ընթացքում բոլոր պարտքերի (ներառյալ նոր պարտքերը) սպասարկման համար անհրաժեշտ միջոցներին:

Մեր կարծիքով, 2017 դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում Ընկերությունը պահպանել է նշված վավերապայմանը:

«Բի-Դի-Օ Արմենիա» ՓԲԸ

Տնօրեն

Վահագն Սահակյան

Աուդիտոր

Հրաչ Հովհաննիսյան

29 հունիսի, 2018թ.
ք.Երևան

«Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» ՓԲԸ

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն
 դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

		2017թ.	2016թ.
	Շանոթ.	հազար դրամ	հազար դրամ
Հասույթ	5	12,035,551	6,594,375
Վաճառքի ինքնարժեք	6	(3,683,494)	(3,688,749)
Համախառն շահույթ		8,352,057	2,905,626
Այլ եկամուտ	7	494,978	213,585
Վարչական ծախսեր	8	(1,603,835)	(1,406,711)
Այլ ծախսեր	9	(1,811,456)	(847,119)
Գործառնական գործունեությունից շահույթ		5,431,744	865,381
Ֆինանսական եկամուտ	10	670,740	28,545
Ֆինանսական ծախսեր	11	(497,492)	(324,438)
Փոխարժեքային տարբերությունից օգուտ/(կորուստ)	12	(2,604,526)	466,199
Շահույթ մինչև հարկումը		3,000,466	1,035,687
Շահութահարկի գծով ծախս	13	(1,850,957)	(403,594)
Տարվա զուտ շահույթ		1,149,509	632,093
Այլ համապարփակ արդյունք		-	-
Տարվա ընդամենը համապարփակ արդյունք		1,149,509	632,093

Ֆինանսական հաշվետվությունները (էջ 7-53) հաստատվել են և թույլատրվել հրատարակման
 համար 25 հունիսի 2018թ., ստորագրությամբ՝

Արտակ Հովակիմյան
 Գլխավոր տնօրենի ժամանակավոր
 պաշտոնակատար

Գևորգ Մուրադյան
 Գլխավոր հաշվապահ

«Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» ՓԲԸ
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն
դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Ծանոթ.	31.12.17թ. հազար դրամ	31.12.16թ. հազար դրամ
Ոչ ընթացիկ ակտիվներ			
Հիմնական միջոցներ	14	69,800,874	57,409,668
Ոչ նյութական ակտիվներ		29,087	33,773
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	15	556,219	865,901
Երկարաժամկետ դեբիտորական պարտքեր	16	893,110	-
Կանխավճարներ հիմնական միջոցներ ձեռքբերելու համար	17	8,801,081	9,271,479
		80,080,371	67,580,821
Ընթացիկ ակտիվներ			
Պաշարներ	18	1,779,719	1,816,578
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	16	3,108,487	3,365,843
Շահութահարկի գծով կանխավճար		-	98,599
Տրված փոխառություններ		5,008	6,194
Ժամկետային ավանդներ	19	8,042,165	2,221,310
Դրամական միջոցներ	20	1,227,704	1,003,799
		14,163,083	8,512,323
Ընդամենը ակտիվներ		94,243,454	76,093,144
Սեփական կապիտալ և պարտավորություններ			
Սեփական կապիտալ			
Կանոնադրական կապիտալ	21	8,995,388	8,820,729
Էմիսիոն եկամուտ	21	(49,284)	(45,551)
Պահուստային կապիտալ	21	272,344	240,739
Կուտակված շահույթ	21	11,764,102	10,987,279
		20,982,550	20,003,196
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ			
Վարկեր և փոխառություններ	22	54,518,667	41,917,091
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	23	519,046	521,631
		55,037,713	42,438,722
Ընթացիկ պարտավորություններ			
Վարկեր և փոխառություններ	22	1,607,632	1,456,478
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	24	16,615,559	12,194,748
		18,223,191	13,651,226
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		94,243,454	76,093,144

Ֆինանսական հաշվետվությունները (էջ 7-53) հաստատվել են և թույլատրվել հրապարակման համար 25 հունիսի 2018թ., ստորագրությամբ

Արտակ Հովակիմյան
 Գլխավոր տնօրենի ժամանակավոր
 պաշտոնակատար

[Signature]
 Գևորգ Մուրադյան
 Գլխավոր հաշվապահ

«Բարձրավոլտ Էլեկտրացանցեր» ՓԲԸ
Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվություն
դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	2017թ. հազար դրամ	2016թ. հազար դրամ
Գործառնական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Տարվա շահույթ	1,149,509	632,093
Ճշգրտումներ		
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	2,962,797	2,867,920
Հիմնական միջոցների օտարումից վնաս	6,290	17,586
Պաշարների օտարումից վնաս/(օգուտ)	11,103	(6,523)
Տոկոսային ծախս	497,492	324,438
Շահութահարկի գծով ծախս	1,850,957	403,594
Ֆինանսական եկամուտ	(670,740)	(25,737)
Շնորհներից եկամուտ	(50,267)	(3,066)
Դեբիտորական պարտքերի դուրս գրում	756	869
Փոխարժեքային տարբերությունից օգուտ	2,604,526	(466,199)
Գործառնական շահույթ նախքան շրջանառու կապիտալի փոփոխությունները	8,362,423	3,744,975
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի փոփոխություն	(636,649)	1,583,665
Պաշարների փոփոխություն	25,756	248,307
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերի փոփոխություն	4,094,875	(78,250)
Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական միջոցներ	11,846,405	5,498,697
Վճարված շահութահարկ	(1,442,676)	(814)
Գործառնական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ	10,403,729	5,497,883
Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Հիմնական միջոցների ձեռքբերումների գծով վճարներ	(14,914,708)	(11,635,384)
Հիմնական միջոցների վաճառքից մուտքեր	22,714	37,893
Փոխառությունների մարում	1,186	139,252
Ժամկետային ավանդների ներդրում	(5,820,855)	(2,200,000)
Ստացված տոկոսային եկամուտ	670,740	-
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ	(20,040,923)	(13,658,239)
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Վարկերի գծով տրված կանխավճարներ	-	(357,559)
Վարկերից և փոխառություններից մուտքեր	12,676,538	11,657,665
Վարկերի և փոխառությունների մարումներ	(1,280,598)	(1,420,787)
Վճարված տոկոսներ	(1,429,035)	(868,030)
Ստացված շնորհներ	47,682	364,990
Վճարված շահաբաժիններ	(163,370)	(915,061)
Ֆինանսական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ	9,851,217	8,461,218
Դրամական միջոցների զուտ աճ	214,023	300,862
Արտարժույթի փոխարժեքի ազդեցությունը դրամական միջոցների վրա	9,882	(2,216)
Դրամական միջոցների մանցորդը տարեսկզբին	1,003,799	705,153
Դրամական միջոցների մանցորդը տարեվերջին	1,227,704	1,003,799

«Բարձրավոլտ Էլեկտրացանցեր» ՓԲԸ

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն
2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	Բաժնեմասային կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Պահուստային կապիտալ	Զբաղյալած եկամուտ	Ընդամենը սեփական կապիտալ հազար դրամ
	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ	
Մնացորդներ 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,820,728	(45,551)	240,739	10,987,280	20,003,196
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում կուտակված շահաբաժնի հաշվին	177,712	-	-	(177,712)	-
Կանոնադրական կապիտալի նվազեցում	(3,052)	(3,733)	-	-	(6,785)
Տարվա զուտ շահույթ	-	-	-	1,149,509	1,149,509
Շահաբաժինների բաշխում	-	-	-	(163,370)	(163,370)
Փոխանցում պահուստային կապիտալին	-	-	31,605	(31,605)	-
Մնացորդներ 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>8,995,388</u>	<u>(49,284)</u>	<u>272,344</u>	<u>11,764,102</u>	<u>20,982,550</u>
	Բաժնեմասային կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Պահուստային կապիտալ	Զբաղյալած եկամուտ	Ընդամենը սեփական կապիտալ հազար դրամ
	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ	
Մնացորդներ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,755,027	(8,725)	162,744	11,348,242	20,257,288
Թողարկված բաժնետոմսեր	93,731	-	-	-	93,731
Հետգնված բաժնետոմսեր	(28,030)	(36,826)	-	-	(64,856)
Տարվա զուտ շահույթ	-	-	-	632,094	632,094
Շահաբաժինների բաշխում	-	-	-	(915,061)	(915,061)
Փոխանցում պահուստային կապիտալին	-	-	77,995	(77,995)	-
Մնացորդներ 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>8,820,728</u>	<u>(45,551)</u>	<u>240,739</u>	<u>10,987,280</u>	<u>20,003,196</u>

«Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունների ցանկ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	3
1. Ընկերության մասին	12
2. Պատրաստման հիմունքներ.....	13
3. Նշանակալի հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ	16
4. Ֆինանսական գործիքներ - Ռիսկերի կառավարում	17
5. Հասույթ	23
6. Վաճառքի ինքնարժեք	23
7. Այլ եկամուտ	24
8. Վարչական ծախսեր	24
9. Այլ ծախսեր.....	25
10. Ֆինանսական եկամուտ	25
11. Ֆինանսական ծախսեր	25
12. Փոխարժեքային տարբերություններից (վնաս)/օգուտ	25
13. Շահութահարկի գծով ծախս	26
14. Հիմնական միջոցներ	27
15. Հետաձգված հարկ	30
16. Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	31
17. Կանխավճարներ հիմնական միջոցների ձեռքբերման համար.....	32
18. Պաշարներ	33
19. Ժամկետային ավանդներ.....	33
20. Դրամական միջոցներ	34
21. Սեփական կապիտալ	34
21.1 Բաժնետիրական կապիտալ	34
21.2 Էմիսիոն եկամուտ	35
21.3 Շահաբաժիններ	35
21.4 Պահուստային կապիտալ	35
22. Վարկեր և փոխառություններ	35
23. Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	43
24. Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	43
25. Կապակցված կողմերի միջև գործարքներ.....	44
26. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների հետևանքներ	44
27. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն	45
Հավելված Ա – ՖՆՄՄ 13 Իրական արժեքի չափման բացահայտումներ	53

Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

1. Ընկերության մասին

«Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» փակ բաժնետիրական ընկերությունը ստեղծվել է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 1998 թվականի հուլիսի 20-ի № 450 որոշման հիման վրա «Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» դուստր ձեռնարկությունը «Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» պետական փակ բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ Ընկերություն) վերակազմավորման միջոցով, այնուհետև ՀՀ կառավարության 1999 թվականի նոյեմբերի 23-ի № 709 որոշման հիման վրա «Էներգետիկ օբյեկտների մասնագիտացված պահպանություն» ՊՓԲԸ վերակազմակերպվել և միացել է Ընկերությանը:

2000 թվականի փետրվարի 10-ին Հայաստանի Հանրապետության ձեռնարկությունների պետական ռեգիստրում Ընկերությունը վերագրանցվել է որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն:

Ընկերությունը՝ «Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» դուստր ձեռնարկության, «Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» ՊՓԲԸ և «Էներգետիկ օբյեկտների մասնագիտացված պահպանություն» ՊՓԲԸ իրավահաջորդն է:

Ընկերությունը գործում է 1999 թվականի հունիսի 18-ին Հայաստանի Հանրապետության Էներգետիկայի հանձնաժողովի կողմից թողարկված «Հայաստանի Հանրապետությունում էլեկտրական էներգիայի (հզորության) հաղորդման գործունեության» թիվ 0006 լիցենզիայի համաձայն:

Ընկերությունը շահույթ հետապնդող առևտրային կազմակերպություն է, որի կանոնադրական կապիտալը բաժանված է Ընկերության նկատմամբ բաժնետիրոջ պարտավորական իրավունքը հավաստիացնող որոշակի թվով բաժնետոմսերի: Ընկերության բաժնետոմսերի կառավարումն իրականացվում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2003 թվականի նոյեմբերի 06-ի № 1694-Ն որոշման 1-ին, 2-րդ կետերի համաձայն:

Ընկերությունն ունի 8 մասնաճյուղ՝

- Արևելյան մասնաճյուղ
- Արևմտյան մասնաճյուղ
- Գորիսի մասնաճյուղ
- Նախագիծ մասնաճյուղ
- Էներգետիկ օբյեկտների կառուցման տնօրինություն մասնաճյուղ
- Զանգեզուրի մասնաճյուղ
- Հյուսիսային մասնաճյուղ
- Հարավային մասնաճյուղ

Ընկերության գործունեության հիմնական ուղղություններն են՝

1. էլեկտրական էներգիայի (հզորության) հաղորդում և տարանցում՝ համաձայն էլեկտրաէներգետիկական շուկայի առևտրային և ցանցային կանոնների,
2. հաղորդման ցանցի կառուցում, վերակառուցում, սպասարկում և շահագործում,
3. իր սեփականությունը հանդիսացող կամ իր տնօրինության տակ գտնվող հաշվիչների պլանային և արտապլանային նորոգման, ստուգաչափման ապահովում,
4. էներգետիկ օբյեկտների գիտահետազոտական և նախագծային աշխատանքների կատարում:

Ընկերության գործունեությունը, այդ թվում՝ սակագնային քաղաքականությունը, կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի կողմից:

Ընկերության աշխատակիցների միջին թվաքանակը 2017 թվականին կազմել է 839 մարդ (2016 թվականին՝ 863 մարդ):

Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

Ընկերության իրավաբանական հասցեն է Հայաստանի Հանրապետություն, ք. Երևան, Զորավար Անդրանիկի 1:

2. Պատրաստման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման համար որդեգրված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթները ներկայացված են Ծանոթագրություն 27-ում: Դրանք հետևողականորեն կիրառվել են ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար, եթե այլ բան նշված չէ:

Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով, որը հանդիսանում է նաև Ընկերության գործառնական արժույթը: Գումարային արժեքները կլորացվել են հազարներով, եթե այլ բան նշված չէ:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների, հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների (ՀՀՄՍ) և դրանց մեկնաբանությունների (հավաքականորեն՝ ՖՀՄՍ-ներ) պահանջներին համապատասխան:

Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների համաձայն ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս անհրաժեշտ է կատարել հաշվապահական հաշվառման նշանակալի գնահատումներ և դատողություններ: Վերջիններիս կիրառման ոլորտները և ազդեցությունը բացահայտված են Ծանոթագրություն 3-ում:

Չափման հիմքերը

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են պատմական արժեքի հիման վրա:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխություններ

ա) 2017թ. հունվարի 1-ից ուժի մեջ մտած նոր ստանդարտներ, մեկնաբանություններ և փոփոխություններ

- ՖՀՄՍ-ների տարեկան բարելավումներ (2014-2016 շրջան). ՖՀՄՍ 12 “Այլ կազմակերպություններում մասնակցության բացահայտում”;
- ՀՀՄՍ 12 “Շահութահարկեր” (Փոփոխություն – Զօգտագործված վնասների գծով հետաձգված հարկային ակտիվի ճանաչում);
- ՀՀՄՍ 7 “Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն” (Բացահայտումների նախաձեռնության փոփոխություններ):

Նշվածներից ոչ մեկը չունի նշանակալի ազդեցություն Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

«Բարձրավորտ էլեկտրացանցեր» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

բ) Նոր ստանդարտներ, մեկնաբանություններ և փոփոխություններ, որոնք դեռ ուժի մեջ չեն մտել

#	Հրապարակում	Հրապարակման որդեգրման արդյունքում հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մեջ ակնկալվող փոփոխությունների էությունը	Ժամկետը, երբ նախատեսվում է ՖՀՄՄ-ի կիրառումը	Ժամկետը, երբ Կազմակերպությունը պլանավորում է առաջին անգամ կիրառել հրապարակումը	Առաջին կիրառման ազդեցությունը ֆինանսական հաշվետվության վրա
1	ՖՀՄՄ 9 Ֆինանսական գործիքներ (2014)	<i>ՖՀՄՄ 9 Ֆինանսական գործիքներ (2014թ.) ստանդարտը ներառում է ֆինանսական գործիքների հետ կապված ծրագրերի բոլոր երեք փուլերը (դասակարգում ու չափում, արժեզրկում ու հեջի հաշվառում) մասին վերջնական պահանջները:</i>	2018թ. հունվար Ավելի վաղ կիրառումը թույլատրելի է	2018թ. հունվար	Ազդեցություն չի նախատեսվում
2	ՖՀՄՄ 15 Հաճախորդների հետ կնքած պայմանագրերից հասույթ	<i>ՖՀՄՄ 15 ստանդարտը սահմանում է մեկ միասնական մոդել հաշվառելու հաճախորդների հետ կնքած պայմանագրերից հասույթը: Ստանդարտում նշված սկզբունքով ընկերությունը պետք է ապրանքների մատակարարումից կամ ծառայությունների մատուցումից հասույթը ճանաչի այն արժեքով, որն արտացոլում է նշված ապրանքների կամ ծառայությունների դիմաց անկնկալվող հատուցումը:</i>	2018թ. հունվար Ավելի վաղ կիրառումը թույլատրելի է	2018թ. հունվար	Ազդեցություն չի նախատեսվում
3	ՖՀՄՄ 16 Վարձակալություն (2017)	<i>ՖՀՄՄ 15 ստանդարտի համաձայն վարձակալը ճանաչում է վաճակալվող գույք հանդիսացող ակտիվները և վարձակալության գծով պարտավորությունը: Վաճակալվող գույք հանդիսացող ակտիվները դիտարկվում և մաշվում են այլ ոչ ֆինանսական ակտիվների նման, իսկ պարտավորության գծով հաշվարկվում է տոկոսագումար: Վարձակալության գծով պարտավորությունը սկզբում չափվում է վարձակալության ժամկետի ընթացքում վճարվելիք ապագա վարձավճարների ներկա արժեքով:</i>	2018թ. հունվար Ավելի վաղ կիրառումը թույլատրելի է	2018թ. հունվար	Ազդեցություն չի նախատեսվում
4	ՖՀՄՄԿ 22 Արտարժույթով գործարքներ կանխավճարային	<i>Մեկնաբանումը վերաբերում է արտարժույթով գործարքներին ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն, որտեղ առկա է արտարժույթով արտահայտված հատուցում կամ գնանշում: Ընկերությունը ճանաչում է կանխավճար (ակտիվ) կամ հետաձգված եկամուտ (պարտավորություն)</i>	2018թ. հունվար Ավելի վաղ կիրառումը թույլատրելի է	2018թ. հունվար	Ազդեցություն չի նախատեսվում

«Բարձրավորտ էլեկտրացանցեր» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

#	Հրապարակում	Հրապարակման որդեգրման արդյունքում հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մեջ ակնկալվող փոփոխությունների էությունը	Ժամկետը, երբ նախատեսվում է ՖՀՄՄ-ի կիրառումը	Ժամկետը, երբ Կազմակերպությունը պլանավորում է առաջին անգամ կիրառել հրապարակումը	Առաջին կիրառման ազդեցությունը ֆինանսական հաշվետվության վրա
	եղանակով	<i>նշված հատուցման գծով մինչև համապատասխան ակտիվի, ծախսի կամ եկամտի ճանաչումը: Ընդ որում կանխավճարը կամ հետաձգված եկամուտը ֆինանսական ակտիվ կամ պարտավորություն չեն համարվում:</i>			
5	ՖՀՄՄԿ 23 Շահութահարկի գծով անորոշություն (հրապարակվել է 2017թ. հունիսին)	<i>Մեկնաբանությունը ներկայացնում է, թե ինչպես որոշել հարկվող շահույթ/վնասը, հարկային բազան, չօգտագործված հարկային վնասները, չօգտագործված հարկային գեղչերը և հարկային տուկոսադրույքները, երբ առկա է անորոշություն ՀՀՄՄ 12, “Շահութահարկեր”, ստանդարտի հաշվառման նպատակով:</i>	Ուժի մեջ են մտնում 2019թ. հունվար Ավելի վաղ կիրառումը թույլատրելի է	2019թ. հունվար	Ազդեցություն չի նախատեսվում

Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

3. Նշանակալի հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

Ընկերությունը կատարում է որոշ գնահատումներ և ենթադրություններ ապագա ժամանակաշրջանների վերաբերյալ: Գնահատումներն ու դատողությունները մշտապես վերանայվում են՝ հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, ինչպես նաև ապագա իրադարձությունների վերաբերյալ ողջամիտ ակնկալիքների վրա: Այդուհանդերձ, փաստացի փորձը կարող է տարբերվել կատարված գնահատումներից և ենթադրություններից: Ստորև ներկայացված են այն գնահատումները և ենթադրությունները, որոնք պարունակում են զգալի ռիսկ, քանի որ հաջորդ ֆինանսական տարում կարող են ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների էական ճշգրտումների պատճառ հանդիսանալ:

Գնահատումներ և ենթադրություններ

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետ

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետները հիմնված են ղեկավարության գնահատականների վրա և կարող են հետագայում փոփոխվել (տե՛ս Ծանոթագրություն 27): Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Խմբի ղեկավարությունը վերանայում և անհրաժեշտության դեպքում փոփոխում է հիմնական միջոցների մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետների վերաբերյալ գնահատումները:

Առևտրային դեբիտորական պարտքերի և տրված փոխառությունների հավաքագրելիությունը

Առևտրային դեբիտորական պարտքերի հավաքագրելիության գծով հաշվապահական հաշվառման գնահատումները կապվում են վարկային ռիսկերի հետ: Ծանոթագրություն 4-ում անդրադարձ է կատարվում ֆինանսական ակտիվների և դրանց թվում դեբիտորական պարտքերի և փոխառությունների վարկային ռիսկերի գնահատմանը:

Իրական արժեքի չափում

Մի շարք ակտիվներ և պարտավորություններ պահանջվում է չափել իրական արժեքով և/կամ բացահայտել դրանց իրական արժեքը Ընկերության ֆինանսական հաշվետվություններում:

Ընկերության ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի չափման համար հնարավորինս օգտագործվում են շուկայական դիտելի ելակետային տվյալներ: Իրական արժեքի չափման համար օգտագործվող ելակետային տվյալները դասակարգվում են ըստ տարբեր մակարդակների՝ կախված նրանից, թե որքանով են գնահատման մեթոդի մեջ օգտագործվող տվյալները դիտելի («իրական արժեքի հիերարխիա»):

- Մակարդակ 1. Նոսյնական ակտիվների կամ պարտավորությունների համար ակտիվ շուկաներում գնանշվող գներ (չճշգրտված)
- Մակարդակ 2. Ուղղակի կամ անուղղակիորեն դիտելի ելակետային տվյալներ՝ բացառությամբ 1-ին մակարդակում ներառվող գնանշվող գներից
- Մակարդակ 3. Ոչ դիտելի ելակետային տվյալներ (այսինքն՝ հիմնված չեն շուկայական տվյալների վրա)

Ակտիվների և պարտավորությունների դասակարգումը վերոնշյալ մակարդակներում հիմնվում է ամենացածր մակարդակի ելակետային տվյալների վրա, որոնք ունեն զգալի ազդեցություն իրական արժեքի չափման վրա: Տեղափոխությունը մի մակարդակից մյուսը ճանաչվում է այն ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում այն տեղի է ունենում:

4. Ֆինանսական գործիքներ - Ռիսկերի կառավարում

Իր գործունեության արդյունքում Ընկերությունը կարող է ենթարկվել հետևյալ ֆինանսական ռիսկերին՝

- Պարտքային ռիսկ
- Իրական արժեքի կամ դրամական միջոցների հոսքերի տոկոսադրույքային ռիսկ
- Արտարժույթային ռիսկ
- Այլ գնային ռիսկ
- Իրացվելիության ռիսկ

Ընկերությունը կարող է ենթարկվել իր կողմից ֆինանսական գործիքների օգտագործումից առաջացող ռիսկերի, ինչպես բնորոշ է մյուս բոլոր ձեռնարկատիրական գործունեություններին: Սույն ծանոթագրությունում ներկայացված են Ընկերության նպատակները, քաղաքականությունը, ռիսկերի կառավարման գործընթացները և դրանց չափման մեթոդները: Սույն ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված է քանակական տեղեկատվություն վերոնշյալ ռիսկերի վերաբերյալ:

Ֆինանսական գործիքներից առաջացող ռիսկերի, Ընկերության նպատակների, քաղաքականության, ռիսկերի կառավարման գործընթացների և դրանց չափման մեթոդների հետ կապված նախորդ ժամանակաշրջանների համեմատ էական փոփոխություններ չեն գրանցվել (եթե այլ բան սահմանված չէ):

(ա) Հիմնական ֆինանսական գործիքներ

Ընկերության հիմնական ֆինանսական գործիքները, որոնցից առաջանում են ֆինանսական գործիքների ռիսկեր, ներկայացված են ստորև.

- Առևտրային դեբիտորական պարտքեր,
- Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ,
- Ժամկետային ավանդներ
- Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր
- Լողացող տոկոսադրույքով վարկեր
- Ֆիքսված տոկոսադրույքով վարկեր

Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

(բ) Ֆինանսական գործիքներ ըստ կատեգորիաների

Ֆինանսական ակտիվներ

	Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր		Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	
	2017թ. հազար դրամ	2016թ. հազար դրամ	2017թ. հազար դրամ	2016թ. հազար դրամ
Ժամկետային ավանդներ	-	-	8,042,165	2,221,310
Տրամադրված փոխառություններ	5,008	6,194	-	-
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	2,826,137	2,535,075	-	-
Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում	1,227,704	1,003,800	-	-
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	4,058,849	3,545,069	8,042,165	2,221,310

Ֆինանսական պարտավորություններ

	Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ	
	2017թ. հազար դրամ	2016թ. հազար դրամ
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	5,949,950	2,960,853
Վարկեր և փոխառություններ	56,126,299	43,373,569
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	62,076,249	46,334,422

(գ) Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքներ

Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքները ներառում են դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ, առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր, առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր, ինչպես նաև վարկեր և փոխառություններ:

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների, առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի, առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերի հաշվեկշռային արժեքը հավասարվում է իրական արժեքին դրանց կարճաժամկետ բնույթի հետևանքով:

Հավելված Ա-ում ներկայացված են իրական արժեքի հիերարխիայի, գնահատման մեթոդների և վարկերի ու փոխառությունների իրական արժեքի որոշման հետ կապված նշանակալի ոչ դիտելի ելակետային տվյալների մանրամասներ, որոնք ընդգրկված են իրական արժեքի հիերարխիայի 3-րդ մակարդակում:

Ընդհանուր նպատակներ, քաղաքականություն և գործընթացներ

Ընկերության գլխավոր տնօրենը ընդհանուր պատասխանատվություն է կրում Ընկերության ռիսկերի կառավարման նպատակների և քաղաքականության որոշման համար և իրավասու է պլանավորել և իրականացնել նպատակների և քաղաքականության արդյունավետ իրագործման գործընթացներ: Գլխավոր տնօրենը ամսական կտրվածքով հաշվետվություններ է ստանում Ընկերության ֆինանսական տնօրենից՝ այսպիսով ստուգելով գործընթացների արդյունավետությունը և սահմանված նպատակների և քաղաքականության պատշաճությունը:

Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

Ընկերության նպատակն է սահմանել քաղաքականություն, որը հնարավորինս կնվազեցնի ֆինանսական գործիքների հետ կապված ռիսկերը՝ չանդրադառնալով Ընկերության գործունեության անընդահատության և արդյունավետության վրա: Այդ քաղաքականության մանրամասները ներկայացված են ստորև.

Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկը ֆինանսական վնասների ռիսկ է՝ պայմանավորված հաճախորդի կամ ֆինանսական գործիքի կողմերի պայմանագրային պարտականությունների չկատարմամբ: Ընկերությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի, որը հիմնականում առաջանում է ապառիկ վաճառքից:

Պարտքային ռիսկն առաջանում է նաև դրամական միջոցներից և դրանց համարժեքներից և բանկերում ու ֆինանսական հաստատություններում ներդրած ավանդներից: Վերջիններիս դեպքում ընդունելի են միայն բարձր վարկանիշ ունեցող կողմերը:

Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի վերաբերյալ հետագա բացահայտումները, որոնք ո՛չ ժամկետանց են, ո՛չ էլ արժեզրկված, ներկայացված են Ծանոթագրություն 16-ում:

Դրամական միջոցներ բանկում և կարճաժամկետ ավանդներ

Դրամական միջոցներ պահվում են հետևյալ բանկերում՝

	31 դեկտեմբեր 2017		31 դեկտեմբեր 2016	
	Դրամական միջոցներ բանկերում	Կարճաժամկետ ավանդներ	Դրամական միջոցներ բանկերում	Կարճաժամկետ ավանդներ
	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ
«Արդշինբանկ» ՓԲԸ	899,304	1,002,117	662,710	1,016,501
«Հայֆինանսբանկ» ՓԲԸ	237,388	6,539,242	332,957	1,204,809
ՀՀ Ֆին նախարարություն	78,875	-	5,677	-
«Ամերիաբանկ» ՓԲԸ	10,711	500,805	740	-
Այլ	187	-	508	-
	1,226,465	8,042,165	1,002,592	2,221,310

Ընկերության ֆինանսական տնօրենը կանոնավոր կերպով ստուգում է բանկերի վարկանիշները: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ գործընկերների պարտականությունների չկատարման հետևանքով առաջացող վնասներ չեն ակնկալվում:

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն առաջանում է Ընկերության տոկոսաբեր, առևտրային և արտարժույթային ֆինանսական գործիքներից: Շուկայական ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ ապագա դրամական միջոցների հոսքերի տատանումների ռիսկն է տոկոսադրույքի (տոկոսադրույքային ռիսկ), արտարժույթային փոխարժեքի (արտարժույթային ռիսկ) կամ այլ շուկայական գործոնների (այլ շուկայական գործոնների ռիսկ) հետևանքով:

Արտարժույթային ռիսկ

Արտարժույթային ռիսկն առաջանում է, երբ Ընկերության առանձին կազմակերպությունների

Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

գործարքներն արտահայտված են վերջիններիս ֆունկցիոնալ արժույթից տարբեր արժույթով: Ընկերության քաղաքականության համաձայն՝ թույլատրվում է Ընկերության կազմակերպություններին ֆունկցիոնալ արժույթով պարտավորությունները հնարավորության դեպքում մարել տվյալ արժույթով արտահայտված գործարքներից ստացված դրամական միջոցներով: Եթե Ընկերության կազմակերպություններն ունեն ֆունկցիոնալ արժույթից տարբեր արժույթով արտահայտված պարտավորություններ (և դրանք մարելու համար տվյալ արժույթով արտահայտված անբավարար միջոցներ), հնարավորության դեպքում, այդ արժույթով արտահայտված դրամական միջոցները կփոխանցվեն Ընկերության այլ կազմակերպություններից:

Վերոնշյալ քաղաքականության շարունակական արդյունավետությունը վերահսկելու համար Խորհուրդը ստանում է մարման ենթակա պարտավորությունների և ակնկալվող դրամական միջոցների մնացորդների գծով ամսական կանխատեսում՝ ըստ Ընկերության հիմնական արժույթների:

Ընկերության արտարժույթային ռիսկը հիմնականում առաջանում է ԱՄՆ դոլարով, եվրոյով և SDR-ով ստացված վարկերի գծով պարտավորություններից ինչպես նաև խոշոր մատակարարներից ԱՄՆ դոլարով և եվրոյով կատարած ձեռքբերումներից:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության զուտ ենթարկվածությունը արտարժույթային ռիսկին ներկայացված է ստորև

	31.12.17թ.	31.12.16թ.
Զուտ արտարժույթային ակտիվներ/(պարտավորություններ)	հազար դրամ	հազար դրամ
EUR	(24,720,866)	(14,883,941)
USD	(28,087,555)	(25,836,478)
SDR	(3,728,776)	(1,514,090)
Զուտ ակտիվային/(պասիվային) դիրք	(56,537,197)	(42,234,509)

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ՀՀ դրամի նկատմամբ եվրոյի 10% արժևորման ազդեցությունը եվրոյով արտահայտված ֆինանսական գործիքների վրա (այլ տվյալիների անփոփոխ մնալու դեպքում) կհանգեցնեք տարվա շահույթի (հարկումից հետո) և զուտ ակտիվների 2,472 մլն դրամով (2016թ.՝ 1,486 մլն դրամով) նվազման, իսկ 10% արժեզրկման ազդեցությունը՝ տարվա շահույթի (հարկումից հետո) և զուտ ակտիվների աճին՝ նույն գումարների չափով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ՀՀ դրամի նկատմամբ ԱՄՆ դոլարի 10% արժևորման ազդեցությունը ԱՄՆ դոլարով արտահայտված ֆինանսական գործիքների վրա (այլ տվյալիների անփոփոխ մնալու դեպքում) կհանգեցնեք տարվա շահույթի (հարկումից հետո) և զուտ ակտիվների 2,809 մլն դրամով (2016թ.՝ 2,583 մլն դրամով) նվազման, իսկ 10% արժեզրկման ազդեցությունը՝ տարվա շահույթի (հարկումից հետո) և զուտ ակտիվների աճին՝ նույն գումարների չափով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ՀՀ դրամի նկատմամբ SDR-ի 10% արժևորման ազդեցությունը SDR-ով արտահայտված ֆինանսական գործիքների վրա (այլ տվյալիների անփոփոխ մնալու դեպքում) կհանգեցնեք տարվա շահույթի (հարկումից հետո) և զուտ ակտիվների 373 մլն դրամով (2016թ.՝ 151 մլն դրամով) նվազման, իսկ 10% արժեզրկման ազդեցությունը՝ տարվա շահույթի (հարկումից հետո) և զուտ ակտիվների աճին՝ նույն գումարների չափով:

Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկն առաջանում է Ընկերության գործող կապիտալի կառավարումից, ֆինանսական ծախսերից և պարտքային գործիքների հիմնական գումարների մարումներից: Իրացվելիության ռիսկը կապված է Ընկերության ֆինանսական պարտավորությունները

Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

սահմանված ժամկետներում մարելու հետ կապված ռիսկերի հետ:

Համաձայն Ընկերության քաղաքականության՝ Ընկերությունը պետք է ունենա պարտավորությունների մարման համար բավարար դրամական միջոցներ: Այս առումով այն ձգտում է պահպանել բավարար դրամական միջոցներ (կամ համաձայնեցված միջոցներ), որպեսզի սահմանված ժամկետներում կարողանա մարել պարտավորությունները: Ընկերությունը նաև փորձում է նվազեցնել իրացվելիության ռիսկը՝ հաստատուն դարձնելով իր երկարաժամկետ փոխառությունների տոկոսադրույքները (հետևաբար և դրամական միջոցների հոսքերը): Վերջիններիս մասին ներկայացվել է «Տոկոսադրույքային ռիսկ» բաժնում:

Խորհուրդը ստանում է 12 ամսվա դրամական միջոցների հոսքերի գծով ամսական կանխատեսումներ, ինչպես նաև մանրամասներ դրամական միջոցների մնացորդների և Ընկերության կատարած ներդրումների արժեքի մասին: Համաձայն ֆինանսական տարվա վերջում կատարված կանխատեսումների՝ բոլոր հնարավոր ողջամիտ հանգամանքներում Ընկերությունը կունենա իր պարտավորությունները մարելու համար բավարար իրացվելի միջոցներ:

Ընկերության յուրաքանչյուր կազմակերպության իրացվելիության ռիսկը կառավարվում է Ընկերության գանձապետական գործառույթի միջոցով: Ցանկացած գործառնության համար Ընկերության գանձապետարանի կողմից նախատեսվում են համապատասխան միջոցներ, որոնց գումարը կախված է բյուջեից: Բյուջեն հաստատվում է տեղական մակարդակով և նախապես համաձայնեցվում է Խորհրդի հետ՝ այսպիսով հնարավոր դարձնելով դրամական միջոցների գծով Ընկերության կարիքների կանխատեսումը: Ընկերության կազմակերպությունների միջոցներն ավելացվում են Ընկերության ֆինանսական տնօրենի հաստատմամբ: Երբ գումարը գերազանցում է որոշակի սահմանաչափը, անհրաժեշտ է ստանալ նաև Խորհրդի հաստատումը:

Ստորև ներկայացված են Ընկերության ֆինանսական պարտավորությունների (չգեղջված պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքեր) մարման պայմանագրային ժամկետները:

Առ 31-ը դեկտեմբերի 2017թ.	Մինչև 6 ամիս հազար դրամ	6-ից 12 ամիս հազար դրամ	1-ից 5 տարի հազար դրամ	5 տարուց ավելի հազար դրամ
Վաճառքի գծով և այլ կրեդիտորական պարտքեր	2,769,135	2,602,486	578,330	-
Վարկեր և փոխառություններ	1,327,194	1,674,971	25,371,572	41,778,340
Ընդամենը	4,096,329	4,277,457	25,949,902	41,778,340

Առ 31-ը դեկտեմբերի 2016թ.	Մինչև 6 ամիս հազար դրամ	6-ից 12 ամիս հազար դրամ	1-ից 5 տարի հազար դրամ	5 տարուց ավելի հազար դրամ
Վաճառքի գծով և այլ կրեդիտորական	1,406,068	1,272,096	282,688	-
Վարկեր և փոխառություններ	1,462,163	1,412,632	15,182,892	38,684,974
Ընդամենը	2,868,231	2,684,728	15,465,580	38,684,974

Կապիտալի վերաբերող բացահայտումներ

Ընկերության կապիտալը ներառում է սեփական կապիտալի հետևյալ տարրերը՝ բաժնեմասային կապիտալ, էմիսիոն եկամուտ, պահուստային կապիտալ և չբաշխված շահույթ:

Ընկերությունը կառավարում է իր կապիտալն այնպես, որ

Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

- Կազմակերպությունը կարողանա շարունակել իր գործունեությունը տեսանելի ապագայում (գործունեության անընդհատությունը)՝ բաժնետերերի և այլ շահառուների համար ապահովելով համապատասխան հատուցումներ,
- Կազմակերպությունը կարողանա ապահովել բաժնետերերին պատշաճ հատուցումներով՝ ապրանքների և ծառայությունների գները սահմանելով ռիսկի մակարդակին համապատասխան:

Ընկերությունը սահմանում է անհրաժեշտ կապիտալի չափը ռիսկին համամասնորեն: Ընկերությունը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և կատարում է ճշգրտումներ՝ տնտեսական պայմանների փոփոխություններին և բազիսային ակտիվների ռիսկային բնութագրիչներին համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ ճշգրտելու նպատակով Ընկերությունը կարող է ճշգրտել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների չափը, վերադարձնել բաժնետերերին կապիտալը, թողարկել նոր բաժնետոմսեր կամ պարտքը նվազեցնելու նպատակով վաճառել ակտիվները:

Ընկերությունը վերահսկում է կապիտալի կառուցվածքը՝ հիմք ընդունելով պարտքի և ճշգրտված կապիտալի գործակիցը: Այդ գործակիցը հաշվարկվում է որպես զուտ պարտքի և ճշգրտված կապիտալի հարաբերակցություն: Զուտ պարտքը իրենից ներկայացնում է պարտքի հանրագումար (ինչպես արտացոլված է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում)՝ հանած դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները:

Ընկերությունը որդեգրել է դրամական կայուն բազա պահելու և պարտքի ու ճշգրտված կապիտալի հարաբերակցության գործակիցը մոտ 10-12%-ի (2015թ՝ 12-15%) հասցնելու ռազմավարություն: Այդ ռազմավարության նպատակն է ապահովել ողջամիտ գներով ֆինանսավորման հասանելիությունը՝ պահելով բարձր վարկային վարկանիշ: Ընկերության պարտքի և կապիտալի հարաբերակցությունը 2017 և 2016թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում է.

	31.12.17թ. հազար դրամ	31.12.16թ. հազար դրամ
Վարկեր և փոխառություններ	56,126,299	43,373,569
Նվազեցրած: դրամական միջոցներ և ժամկետային ավանդներ	(9,269,869)	(3,225,109)
Զուտ պարտք	46,856,430	40,148,460
Սեփական կապիտալ	20,982,550	20,003,196
Զուտ պարտքի և կապիտալի հարաբերակցություն	223.31%	200.71%

Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

5. Հասույթ

	2017թ. հազար դրամ	2016թ. հազար դրամ
Էլեկտրաէներգիայի հաղորդման ծառայություններ		
Հայաստանի Հանրապետությունում	9,708,177	5,425,322
Հայաստանից Իրան	2,207,504	1,006,589
Վրաստանից Իրան	-	93,870
	<u>11,915,681</u>	<u>6,525,781</u>
Արտադրված Էներգիայի վաճառք	83,580	68,594
Հասույթ այլ ծառայություններից	36,290	-
	<u>12,035,551</u>	<u>6,594,375</u>

Էլեկտրաէներգիայի ցանցին էլեկտրաէներգիայի հաղորդման ծառայությունների սակագները հետևյալն են (առանց ԱԱՀ)

Մեկնարկի ամսաթիվ	դրամ/կՎտժ
01.02.2017	1.8524
01.08.2016	1.2802
01.08.2015	0.8595

«Լոռի-1» քամու տուրբինային կայանում արտադրված էլեկտրաէներգիայի սակագները հետևյալն են(առանց ԱԱՀ).

Մեկնարկի ամսաթիվ	դրամ/կՎտժ
01.07.2017	42.739
01.07.2016	42.645
01.07.2015	42.426

6. Վաճառքի ինքնարժեք

	2017թ. հազար դրամ	2016թ. հազար դրամ
Մաշվածություն	2,321,327	2,261,170
Հասուցումներ աշխատակիցներին	1,243,482	1,182,153
Նյութերի արժեք	55,432	102,720
Վաճառված Էներգիայի ինքնարժեք	41,388	-
Էլեկտրաէներգիայի արժեք	849	1,152
Տրանսֆորմատորի յուղի կրճատ վերլուծության ծախս	10,018	16,611
Հիմնական միջոցների վերանորոգման ծախսեր	9,809	122,243
Այլ	1,189	2,700
	<u>3,683,494</u>	<u>3,688,749</u>

Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

7. Այլ եկամուտ

	2017թ. հազար դրամ	2016թ. հազար դրամ
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներից եկամուտ	382,248	3,066
Հաշվեգրված տույժեր և տուգանքներ	50,267	110,574
Գույքի վարձակալությունից եկամուտ	55,227	54,872
Մրցույթի հրավերների իրացումից	1,278	38,571
Այլ	5,958	6,502
	494,978	213,585

8. Վարչական ծախսեր

	2017թ. հազար դրամ	2016թ. հազար դրամ
Հատուցումներ աշխատակիցներին	1,147,327	958,952
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	130,911	96,191
Զփոխհատոցվող հարկեր	47,410	80,507
Գրասենյակային և կոմունալ ծախսեր	63,795	73,735
Ներկայացուցչական և գործուղման ծախսեր	46,037	36,945
Վառելիքի ծախս	41,607	52,198
Հիմնական միջոցների պահպանման և սպասարկման ծախսեր	27,936	29,490
Խորհրդատվական և աուդիտորական ծախսեր	31,881	23,482
Այլ	66,931	55,211
	1,603,835	1,406,711

Առանցքային կառավարչական անձնակազմին փոխհատուցումներ

Առանցքային կառավարչական անձնակազմը ներառում է այն անձանց, ովքեր իրավասու են և պատասխանատվություն են կրում Ընկերության գործունեության պլանավորման, կառավարման և վերահսկողության իրականացման համար՝ գլխավոր տնօրենը, գլխավոր տնօրենի տեղակալները, գլխավոր ճարտարագետը/տեխնիկական տնօրենը, մասնաճյուղերի տնօրենները, վերջիններիս տեղակալները և մասնաճյուղերի գլխավոր ճարտարագետները:

Առանցքային կառավարչական անձնակազմի փոխհատուցումները 2017թ. ընթացքում կազմել են 246 մլն դրամ (220 մլն դրամ):

Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

9. Այլ ծախսեր

	2017թ. հազար դրամ	2016թ. հազար դրամ
Կառուցման մեջ գտնվող հիմնական միջոցների արժեզրկում	1,046,861	-
Մաշվածություն	510,559	510,559
Վնաս երկարաժամկետ դեբիտորական պարտքի գեղջումից	145,397	-
Տույժեր և տուգանքներ	58,801	1,694
Գրասենյակային և ներկայացուցչական ծախսեր	11,590	14,437
Զուտ վնաս պաշարների վաճառքից	10,494	45,815
Նվիրատվության և օգնության գծով ծախսեր	10,330	34,916
Զուտ վնաս հիմնական միջոցների վաճառքից	6,290	5,777
Պաշարների դուրսգրումներ	609	173,346
Դեբիտորական պարտքերի դուրսգրումներ	-	869
Այլ	10,525	59,706
	<u>1,811,456</u>	<u>847,119</u>

10. Ֆինանսական եկամուտ

	2017թ. հազար դրամ	2016թ. հազար դրամ
Կարճաժամկետ բանկային ավանդներից տոկոսային եկամուտ	666,707	24,597
Բանկային հաշիվներից տոկոսակին եկամուտ	3,734	2,808
Տրամադրված փոխառություններից տոկոսային եկամուտ	299	1,140
	<u>670,740</u>	<u>28,545</u>

11. Ֆինանսական ծախսեր

	2017թ. հազար դրամ	2016թ. հազար դրամ
ՀՀ Ֆինանսների նախարարությունից վարկերի գծով տոկոսային ծախսեր	496,802	323,627
Այլ վարկերի գծով տոկոսային ծախսեր	690	811
	<u>497,492</u>	<u>324,438</u>

12. Փոխարժեքային տարբերություններից (վնաս)/օգուտ

	2017թ. հազար դրամ	2016թ. հազար դրամ
Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում	9,882	(2,216)
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	(139)	17
Վարկեր և փոխառություններ	(2,287,837)	363,915
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	(325,936)	104,483
Այլ	(496)	-
	<u>(2,604,526)</u>	<u>466,199</u>

Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

13. Շահութահարկի գծով ծախս

	2017թ. հազար դրամ	2016թ. հազար դրամ
Ընթացիկ հարկային ծախս	1,541,275	70,249
Ընթացիկ ժամանակաշրջանի շահութահարկ Նախորդ ժամանակաշրջանների պահուստի պակաս հաշվարկի հետ կապված ճշգրտում	-	3,722
Ընդամենը ընթացիկ հարկ	1,541,275	73,971
Հետաձգված հարկային ծախս (փոխհատուցում)		
Ժամանակավոր տարբերությունների ծագումը և հակադարձումը	309,682	329,623
Հարկային վնասներ	-	-
Ընդամենը հետաձգված հարկային ծախս (փոխհատուցում)	309,682	329,623
	1,850,957	403,594

Տարվա փաստացի հարկային ծախսերի և շահութահարկի սահմանված դրույքի միջև տարբերության պատճառները ներկայացված են ստորև.

	2017թ.		2016թ.	
	հազար դրամ	Արդյունավետ դրույք	հազար դրամ	Արդյունավետ դրույք
Տարվա շահույթ (վնաս)	1,149,509		632,093	
Շահութահարկի գծով փոխհատուցում (ծախս)	1,850,957		403,594	
Շահույթ (վնաս) մինչև հարկումը	3,000,466		1,035,687	
Շահութահարկ հաշվարկված շահութահարկի դրույքաչափով 20% (2016թ. 20%)	600,093	20.00%	207,137	20.00%
Հարկային նպատակով չնվազեցվող ծախսեր (չհարկվող եկամուտներ), գուտ	1,250,864	41.69%	196,457	18.97%
Ընդամենը հարկային ծախս (փոխհատուցում)	1,850,957	61.36%	403,594	38.97%

Գնահատումներ և ենթադրություններ

Ընկերությունը ենթակա է շահութարկով հարկման և շահութահարկի պահուստի որոշման համար անհրաժեշտ են նշանակալի դատողություններ: Ձեռնարկատիրական բնականոն գործունեության պայմաններում որոշ գործարքների և հաշվարկների գծով առկա է որոշակի անորոշություն: Արդյունքում, Ընկերությունը ճանաչում է հարկային պարտավորությունները՝ ելնելով այն գնահատումներից, թե արդյոք կառաջանան լրացուցիչ հարկեր և տոկոսներ: Այդ հարկային պարտավորությունները ճանաչվում են այն ժամանակ, երբ չնայած Ընկերության այն համոզմունքի, որ հարկային հաշվարկը հիմնավոր է՝ այնուամենայնիվ, ընկերությունը գտնում է, որ որոշ դրույքներ հարկային մարմինների կողմից հավանական է, որ լիովին հիմնավորված չհամարվեն: Ելնելով մի շարք գործոնների գնահատումից, այդ թվում՝ նախկին փորձից և հարկային օրենսդրության մեկնաբանություններից՝ Ընկերությունը գտնում է, որ հաշվեգրված հարկային պարտավորությունները խելամիտ են: Վերոնշյալ գնահատումը հիմնված է ենթադրությունների և գնահատումների վրա, որոնք կարող են ներառել ապագա իրադարձությունների վերաբերյալ մի շարք դատողություններ: Տարբերությունները կարող են ազդել շահութահարկի ծախսի վրա, այն չափով, որքանով վերջնական հարկային արդյունքը տարբերվում է հաշվառված գումարից:

«Բարձրավոլտ էլեկտրասանցեր» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

14. Հիմնական միջոցներ

	Հողեր	Շենքեր և շինություններ	Փոխանցող հարմարանքներ	Մեքենաներ և սարքավորումներ	Տրանսպորտային միջոցներ	Արտադրական գույք և այլն	Անավարտ շինարարություն	Հնդամենք
	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ
<i>ա) Սկզբնական արժեք կամ վերագնահատված արժեք</i>								
Առ 1-ը հունվարի 2016թ.	569,166	7,432,209	66,987,585	57,444,372	826,810	2,098,117	12,037,754	159,433,767
Ավելացումներ	515,228	62,685	192,063	81,952	149,849	123,924	7,328,879	8,454,580
Օտարումներ	(72)	(89,816)	(65,685)	(1,760,602)	(214,869)	(206,956)	(470)	(2,338,450)
Ներքին շարժումներ	-	(253)	-	323	-	(70)	-	-
Առ 31-ը դեկտեմբերի 2016թ.	1,084,322	7,404,825	67,113,983	55,766,045	761,790	2,015,015	19,366,163	153,512,143
Առ 1 հունվարի 2017թ.	1,084,322	7,404,825	67,113,983	55,766,045	761,790	2,015,015	19,366,163	153,512,143
Ավելացումներ	491,988	51,019	301,024	41,276	35,320	87,376	15,395,831	16,403,834
Օտարումներ	(923)	(25,588)	(41,388)	(1,337,111)	(37,041)	(5,275)	-	(1,447,326)
Առ 31 դեկտեմբերի 2017թ.	1,575,387	7,430,256	67,373,619	54,470,210	760,069	2,097,116	34,761,994	168,468,651
<i>բ) Կուտակված</i>								
Առ 1 հունվարի 2016թ.	-	5,037,000	48,075,690	36,900,297	681,004	1,293,372	-	91,987,363
Մացվածություն	-	204,953	960,198	1,565,400	22,419	106,273	-	2,859,243
Օտարումներ	-	(44,628)	(62,587)	(890,007)	(214,661)	(191,924)	-	(1,403,807)
Ներքին շարժումներ	-	89	-	(159)	-	70	-	-
Առ 31 դեկտեմբերի 2016թ.	-	5,197,414	48,973,301	37,575,531	488,762	1,207,791	-	93,442,799
Առ 1 հունվարի 2017թ.	-	5,197,414	48,973,301	37,575,531	488,762	1,207,791	-	93,442,799
Մացվածություն	-	209,930	1,007,906	1,573,031	37,543	125,362	-	2,953,772
Օտարումներ	-	(21,252)	(26,080)	(734,969)	(34,721)	(5,163)	-	(822,205)
Ներքին շարժումներ	-	(214)	(0)	289	(64)	(11)	-	-
Առ 31 դեկտեմբերի 2017թ.	-	5,385,878	49,955,127	38,413,862	491,520	1,327,979	-	95,574,366
<i>գ) Կուտակված</i>								
Առ 1 հունվարի 2016թ.	-	7,512	162,184	3,293,736	1,992	28,904	-	3,494,328
Օտարումներ	-	(589)	-	(822,462)	(172)	(11,429)	-	(834,652)
Առ 31 դեկտեմբերի 2016թ.	-	6,923	162,184	2,471,274	1,820	17,475	-	2,659,676
Առ 1 հունվարի 2017թ.	-	6,923	162,184	2,471,274	1,820	17,475	-	2,659,676
Օտարումներ	-	-	(15,013)	(580,720)	-	-	-	(595,733)
Մեքենային	-	-	-	-	-	-	1,029,468	1,029,468
Առ 31 դեկտեմբերի 2017թ.	-	6,923	147,171	1,890,554	1,820	17,475	1,029,468	3,093,411
<i>դ) Ջուտ հաշվեկշռային արժեք</i>								
Առ 1-ը հունվարի 2016թ.	569,166	2,387,697	18,749,711	17,250,339	143,814	775,841	12,037,754	51,914,322
Առ 31-ը դեկտեմբերի 2016թ.	1,084,322	2,200,488	17,978,498	15,719,240	271,208	789,749	19,366,163	57,409,668
Առ 31 դեկտեմբերի 2017թ.	1,575,387	2,037,455	17,271,321	14,165,794	266,729	751,662	33,732,526	69,800,874

Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

Փոխանցվող հարմարանքներում ներառված է 10,934,481 հազար դրամի հաշվեկշռային արժեք ունեցող Իրան-Քաջարան գազատար խողովակաշարը: Խողովակաշարն Իրանից բնական գազ է տեղափոխում Հայաստանի գազի բաշխման ազգային ցանց: 2007թ. Ընկերությունը Գազպրոմ-Արմենիա ՓԲԸ-ն 9,137,100 հազար դրամի կանխավճար է փոխանցել Ընկերությանը, սակայն, ի վերջո բազմիցս երկարաձգվել է: Համաձայն ստորագրված պայմանագրի վերջին տարբերակի վաճառքը պետք է իրականացվի 2018թ. օգոստոսի 31-ին:

Վարկերը և փոխառությունները ապահովելու նպատակով Ընկերությունը 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ գրավադրել է 18,058 հազար դրամ հաշվեկշռային արժեք ունեցող հիմնական միջոց:

Հիմնական միջոցների ավելացումները ներառում են.

	31.12.2017	31.12.2016
	հազար դրամ	հազար դրամ
Ձեռքբերումներ	15,054,998	7,572,989
Կապիտալացված փոխառության ծախսումներ	1,229,548	762,950
Կապիտալացված այլ ծախսեր	119,288	118,641
	<u>16,403,834</u>	<u>8,454,580</u>

Ընկերությունն ունի միայն նպատակային վարկեր և փոխառություններ: Կապիտալացման ենթակա փոխառության ծախսերը հանդիսանում են կապիտալացման ժամանակաշրջանում կրած փոխառության ծախսումներ:

Հիմնական միջոցների նվազեցումները հաշվեկշռային արժեքով ներառում են.

	31.12.2017	31.12.2016
	հազար դրամ	հազար դրամ
Օտարում	29,004	88,253
Լուծարում	385	11,738
Արժեզրկում	1,029,468	-
	<u>1,058,856</u>	<u>99,991</u>

Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

Անավարտ շինարարությունն գծով ծախսումները նրառում են միջազգային ֆինանսական հաստատությունների և Հայաստանի Հայաստանի Կառավարության կողմից ֆինանսավորվող հետևյալ ծրագրերի շրջանակներում կատարված հետևյալ շինարարական աշխատանքների արժեքը.

	01.01.16թ. հազար դրամ	31.12.16թ. հազար դրամ	31.12.17թ. հազար դրամ
Էլեկտրաէներգիայի մատակարարման հուսալիություն ծրագրի շրջանակներում կառուցվող օդային գծեր	10,468,357	13,141,539	14,484,324
Իրան-Հայաստան 3-րդ օդային գծի և Նորավան ենթակայանի կառուցում	1,140,594	4,672,659	12,752,401
Էլեկտրակահաղորդման ցանցի վերակառուցում ծրագրի շրջանակներում Ագարակ և Շինուհայր ենթակայանների վերակառուցում	6,996	116,242	3,690,915
Էլեկտրոէներգիայի մատակարարման հուսալիություն ծրագրի շրջանակներում	94,703	126,510	889,742
Էլեկտրոէներգիայի հաղորդման ցանցի բարելավում ծրագրի շրջանակներում Աշնակենթակայանի վերակառուցում	100,123	136,216	760,900
Արարատ 2 և Եղեգնաձոր ենթակայանի վերակառուցում	470	-	6,575
*Հայաստան-Վրաստան օդային գծերի, Այրում և Դոմաշեն ենթակայանի կառուցում	226,449	1,172,804	-
Այլ	62	193	-
	12,037,754	19,366,163	32,584,857

* Համաձայն ՀՀ կառավարության արձանագրության 24.10/[394769]-17 առ 21 փետրվարի 2017թ. , որոշում է կայացվել դադարեցնել Հայաստան-Վրաստան բարձր լարման էլեկտրահաղորդման գծերի ներդրումախին ծրագիրը՝ այն համարելով ոչ նպատակահարմար:

Մաշվածության գծով ծախսը բաշխվել է հետևյալ հոդվածներին.

	2017թ. հազար դրամ	2016թ. հազար դրամ
Վաճառքի ինքնարժեք	2,321,327	2,261,170
Վարչական ծախսեր	121,886	87,514
Այլ ծախսեր	510,559	510,559
	2,953,772	2,859,243

2017թ. ամբողջությամբ մաշված հիմնական միջոցների սկզբնական արժեքը կազմում է 33,780,782 հազար դրամ (2016 թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 34,710,741 հազար դրամ)

Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

15. Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկը հաշվարկվում է ժամանակավոր տարբերությունների վրա՝ 20% (2016թ.՝ 20%) հարկային դրույքաչափով պարտավորությունների մեթոդով:

Ստորև ներկայացված է հետաձգված հարկերի շարժը.

	2017թ. հազար դրամ	2016թ. հազար դրամ
Տարեսկզբի մնացորդ	865,901	1,195,524
Հաշվեգրում (նվազեցում) շահույթի և վնասի հաշվին	(309,682)	(329,623)
Տարեվերջի մնացորդ	556,219	865,901

Հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվել են բոլոր հարկային կորուստների և այլ ժամանակավոր տարբերությունների գծով, այն դեպքերում, երբ, ըստ դեկավարության գնահատման հավանական է, որ հետաձգված հարկային ակտիվը կվերականգնվի:

Ստորև ներկայացված է հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների շարժը (նախքան ՀՀՄՍ 12-ով թույլատրելի մնացորդների հաշվանցում կատարելը):

Հետաձգված հարկային պարտավորությունների, շահույթում կամ վնասում ճանաչված գումարների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված գումարների մանրամասները ներկայացված են ստորև.

	Ակտիվներ	Պարտավորու- թյուններ	Զուտ	(Հաշվեգրված)/ նվազեցված շահույթի կամ վնասի հաշվին 2017թ.	(Հաշվեգրված)/ նվազեցված սեփական կապիտալի հաշվին 2017թ.
	2017թ. հազար դրամ	2017թ. հազար դրամ	2017թ. հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ
Հիմնական միջոցների արագացված մաշվածություն	-	(1,258,618)	(1,258,618)	(421,614)	-
Գազատարի համար կանխավճարների ստացում	1,827,420	-	1,827,420	-	-
Արձակուրդների պահուստավորում	29,219	-	29,219	4,887	-
Դեբիտորական պարտքի գեղչում	29,080	-	29,080	29,080	-
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	-	(70,882)	(70,882)	(70,882)	-
Տրված կանխավճարներ	-	-	-	88,232	-
Վարկեր և փոխառություններ	-	-	-	60,615	-
Հարկային ակտիվներ/ (պարտավորություններ)	1,885,719	(1,329,500)	556,219	(309,682)	-
Հարկի հաշվանցում	(1,329,500)	1,329,500	-	-	-
Հարկային ակտիվների ապաճանաչում	-	-	-	-	-
Զուտ հարկային ակտիվներ/ (պարտավորություններ)	556,219	-	556,219	(309,682)	-

Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

	2016թ. հազար դրամ	2016թ. հազար դրամ	2016թ. հազար դրամ	2016թ. հազար դրամ	2016թ. հազար դրամ
Հիմնական միջոցների արագացված մաշվածություն	-	(837,004)	(837,004)	(176,372)	-
Գազատարի համար կանխավճարների ստացում	1,827,420	-	1,827,420	-	-
Արձակուրդների պահուստավորում	24,332	-	24,332	(884)	-
Դեբիտորական պարտքի գեղչում	-	-	-	-	-
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	-	-	-	-	-
Տրված կանխավճարներ	-	(88,232)	(88,232)	(91,752)	-
Վարկեր և փոխառություններ	-	(60,615)	(60,615)	(60,615)	-
Հարկային ակտիվներ/ (պարտավորություններ)	1,851,752	(985,851)	865,901	(329,623)	-
Հարկի հաշվանցում	(985,851)	985,851	-	-	-
Հարկային ակտիվների սպաճանաչում	-	-	-	-	-
Զուտ հարկային ակտիվներ/ (պարտավորություններ)	865,901	-	865,901	(329,623)	-

16. Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր

	31.12.17թ. հազար դրամ	31.12.16թ. հազար դրամ
Էլեկտրաէներգիայի հաղորդման ծառայությունից կարճաժամկետ դեբիտորական պարտքեր	1,903,152	2,510,245
Էլեկտրաէներգիայի հաղորդման ծառայությունից երկարաժամկետ դեբիտորական պարտքեր	893,110	-
Արտադրված էլեկտրաէներգիայի վաճառքից	20,831	15,987
Գործառնական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր	7,457	4,815
Հիմնական միջոցների և այլ պաշարների վաճառքներից	603	2,541
Այլ դեբիտորական պարտքեր	984	1,487
Ընդամենը որպես փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր դասակարգված ֆինանսական ակտիվներ՝ բացառությամբ դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների	2,826,137	2,535,075
Ապրանքների և ծառայությունների գծով կանխավճարներ	309,731	100,116
Հարկերի և այլ վճարների տեսքով դեբիտորական պարտքեր	853,517	722,240
Այլ	12,212	8,412
	4,001,597	3,365,843

Որպես փոխառություն և դեբիտորական պարտք դասակարգված առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի իրական արժեքը էականորեն չի տարբերվում հաշվեկշռային արժեքից.

Էլեկտրաէներգիայի հաղորդման ծառայությունից դեբիտորական պարտքերը ներառում են «Երևանի Ջերմաէլեկտրակենտրոն» ՓԲԸ-ից ստացվելիք գումարը 1,726 մլն դրամ (2016թ. Դեկտեմբերի 31-ին 1,610 մլն դրամ): Երևանի Ջերմաէլեկտրակենտրոն» ՓԲԸ-ի հետ 2017թ. նոյեմբերին կնքված համաձայնագրի համաձայն՝ կողմերը պայմանավորվել են 2015թ.-ից առկա

«Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» ՓԲԸ

**Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)**

մնացորդային գումար՝ 1,182 մլն դրամ չափով վճարել մինչև 2022թ. մայիս ամիսը: 2017թ. Դեկտեմբերի 31-ին վերոնշյալ պարտքը զեղչվել է 5.26 տոկոսադրույքով, որը կազմակերպության կապիտալի միջին կշռված արժեքի խելամիտ գնահատումն է: 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ «Երևանի Ջերմաէլեկտրակենտրոն» ՓԲԸ-ի պարտքը 893 մլն դրամի չափով դասակարգվել է երկարաժամկետ:

Ապրանքների վաճառքից և ծառայությունների մատուցումից առաջացած առևտրային դեբիտորական պարտքի միջին տևողությունը կազմում է 1 ամիս (2016թ.-1 ամիս):

2017թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա չեն առևտրային դեբիտորական պարտքերը որոնք եղել են ժամկետանց, սակայն չեն արժեզրկվել:

2016թ. պարտքը «Երևանի Ջերմաէլեկտրակենտրոն» ՓԲԸ-ից ստացվելիք գումարի մասով է:

Այս դեբիտորական պարտքի ժամկետային վերլուծությունը բացահայտված է ստորև՝

	31.12.17թ. հազար դրամ	31.12.16թ. հազար դրամ
Մինչև 3 ամիս	-	-
3-6 ամիս	-	582,696
6-12 ամիս	-	531,586
1 տարուց ավել	-	406,919
	<u>-</u>	<u>1,521,201</u>

Առևտրային դեբիտորական պարտքի հավաքագրելիությունը որոշելիս հաշվի է առնվում դեբիտորի պարտքի մարման ժամանակացույցի ցանկացած փոփոխության սկսած պարտքի առաջացման պահից մինչև հաշվետու ամսաթիվը: Ղեկավարությունը հավաստացած է, որ ստեղծված ժամկետանց դեբիտորական պարտքի գծով պահուստ չի պահանջվում:

Պետական բյուջեից դեբիտորական պարտքերը ներառում են.

	2017թ. հազար դրամ	2016թ. հազար դրամ
ԱԱՀ-ի գծով	400,307	216,596
Ոչ ռեզիդենտ շահութահարկի գծով	412,921	478,360
Այլ	40,289	27,285
	<u>853,517</u>	<u>722,241</u>

17. Կանխավճարներ հիմնական միջոցների ձեռքբերման համար

	31.12.17թ. հազար դրամ	31.12.16թ. հազար դրամ
Ոչ ընթացիկ ակտիվների ձեռքբերման համար կանխավճարներ	5,495,436	5,669,057
Վարկերի գծով կանխավճարներ	3,305,370	3,602,222
Այլ	275	200
	<u>8,801,081</u>	<u>9,271,479</u>

«Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

Վարկերի գծով կանխավճարները նեոառում են փոխատուներին վճարված ապահովագրական և այլ վճարներ.

	31.12.17թ. հազար դրամ	31.12.16թ. հազար դրամ
Իրանի Արտահանման և Զարգացման Բանկ	1,833,664	2,059,185
ՍԱՆԻԲ Բնտերնեշնլ ՖՋԷ	562,309	630,262
<i>ՀՀ Ֆինանսների նախարարության հետ ենթավարկային պայմանագրերի գծով վճարներ</i>	-	-
Գերմանիայի զարգացման վարկերի բանկ	820,669	820,669
Վերակառուցման և Զարգացման Միջազգային Բանկ (ՎԶՄԲ)	61,873	65,251
Եվրոպական Ներդրումային Բանկ	26,855	26,855
	3,305,370	3,602,222

18. Պաշարներ

	31.12.17թ. հազար դրամ	31.12.16թ. հազար դրամ
Պահեստամասեր	695,521	700,573
Շինանյութ	645,302	645,345
Նյութեր	382,259	406,561
Այլ	56,637	64,099
	1,779,719	1,816,578

Տարվա ընթացքում ծախս ճանաչված պաշարների գումարը կազմում է 123,574 հազար դրամ (2016թ. 438,507 հազար դրամ), որը ներառում է պաշարների դուրսգրումը՝ 17,024 հազար դրամ (2016թ. 173,345 հազար դրամ):

19. Ժամկետային ավանդներ

	Մայր գումար	2017թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			Մարման ժամկետ
		Հաշվեգրված տոկոս 31 դեկտեմբեր 2017թ. դրությամբ	Հաշվեգրված տոկոս 2017թ. ընթացքում	Տոկոսա-դրույք	
	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ		
«Հայբիզնեսբանկ» ՓԲԸ	3,600,000	25,299	211,636	13.5%	2018 թ. ապրիլի 13
«Հայբիզնեսբանկ» ՓԲԸ	2,900,000	13,944	13,944	13.5%	2018թ. դեկտ. 18
«Արդշինբանկ» ՓԲԸ	1,000,000	2,117	2,470	12.9%	2019թ. հունվարի 29
«Ամերիաբանկ » ՓԲԸ	500,000	805	11,162	8.4%	2018թ. սեպտ. 26
	8,000,000	42,165			

Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

2016թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ					
	Մայր գումար	Հաշվեգրված տոկոս 31 դեկտեմբեր 2016թ. դրությամբ	Հաշվեգրված տոկոս 2016թ ընթացքում	Տոկոսա դրույթ	Մարման ժամկետ
	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ		
«Արդշինբանկ» ՓԲԸ	1,000,000	16,501	16,501	12.9%	2017թ. դեկտ. 15
«Հայբիզնեսբանկ» ՓԲԸ	1,000,000	3,329	6,616	13.5%	2017թ. մայիսի 31
«Հայբիզնեսբանկ» ՓԲԸ	200,000	1,480	1,480	10.0%	2017թ. դեկտ. 19
	<u>2,200,000</u>	<u>21,310</u>			

20. Դրամական միջոցներ

	31.12.17թ. հազար դրամ	31.12.16թ. հազար դրամ
Կանխիկ միջոցներ	1,240	1,208
Բանկային հաշիվներ	1,226,464	1,002,591
	<u>1,227,704</u>	<u>1,003,799</u>

Բանկային հաշիվների վրա պահվող դրամական միջոցների բացվածքը ըստ բանկերի ներկայացված է ծանոթագրություն 4-ում:

21. Սեփական կապիտալ

21.1 Բաժնետիրական կապիտալ

	Թողարկված և ամբողջությամբ վճարված			
	2017թ. Քանակ	2017թ. հազար դրամ	2016թ. Քանակ	2016թ. հազար դրամ
Սովորական բաժնետոմսեր տարեսկզբին (1)	648,583	8,820,728	643,752	8,755,027
Տարվա ընթացքում թողարկված և վճարված բաժնետոմսեր	-	-	6,892	93,731
Կանոնադրական կապիտալի ավելացում կուտակված շահաբաժնի հաշվին 1 բաժնետոմսի անվանական արժեքի ավելացման ճանապարհով	-	177,712	-	-
Կանոնադրական կապիտալի նվազեցում բաժնետիրոջը գույքի փոխանցման արդյունքում	(220)	(3,052)	(2,061)	(28,030)
Սովորական բաժնետոմսեր տարեվերջին (2)	<u>648,363</u>	<u>8,995,388</u>	<u>648,583</u>	<u>8,820,728</u>

Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

21.2 Էմիսիոն եկամուտ

Էմիսիոն եկամուտն առաջանում է Ընկերության բաժնետոմսերի՝ դրանց անվանական արժեքից բարձր գումարով տեղաբաշխելու արդյունքում:

Էմիսիոն վնասը հետգնված բաժնետոմսերի անվանական արժեքի և դրանց դիմաց փոխանցված հատուցման արժեքի բացասական տարբերությունն է:

21.3 Շահաբաժիններ

2017թ. ընթացքում ՀՀ կառավարության թիվ 934-Ն որոշման համաձայն Ընկերության կողմից վճարվելիք 341.3 մլն դրամ շահաբաժնից 177.7 մլն դրամը ներ է դրվել Ընկերության կանոնադրական կապիտալում, 0.2 մլն դրամը թողնվել է Ընկերության կուտակված շահույթում, իսկ 163.4 մլն դրամը վճարվել է ՀՀ պետական բյուջե:

2016թ. ընթացքում ՀՀ պետական բյուջե է վճարվել 915 մլն դրամ շահաբաժին:

21.4 Պահուստային կապիտալ

Պահուստային կապիտալը ձևավորվում է ՀՀ «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին» օրենքի համաձայն՝ բաժնետիրական կապիտալի 15%-ի չափով Ընկերության հնարավոր վնասների ազդեցությունը մեղմելու նպատակով:

22. Վարկեր և փոխառություններ

	31.12.17թ. հազար դրամ	31.12.16թ. հազար դրամ
Ընթացիկ մաս		
Գրավով ապահովված , այդ թվում՝		
Վարկեր Ֆինանսների նախարարությունից	1,456,514	1,392,246
Այլ վարկեր	151,118	64,232
	<u>1,607,632</u>	<u>1,456,478</u>
Ոչ ընթացիկ մաս		
Գրավով ապահովված , այդ թվում՝		
Վարկեր Ֆինանսների նախարարությունից	45,094,776	38,809,608
Այլ վարկեր	9,423,891	3,107,483
	<u>54,518,667</u>	<u>41,917,091</u>
Ընդամենը վարկեր և փոխառություններ	<u>56,126,299</u>	<u>43,373,569</u>

Վարկերի հաշվեկշռային արժեքը համարվում է իրական արժեքի խելամիտ գնահատում:

Ստորև ներկայացված է Ընկերության վարկերը և փոխառությունները՝ ըստ արժույթների.

	2017թ. հազար դրամ	2016թ. հազար դրամ
ՀՀ դրամ	5,127,839	3,774,624
Եվրո	21,829,714	14,144,302
ԱՄՆ դոլար	25,439,970	23,940,553
Հատուկ փոխառության իրավունք(SDR)	3,728,776	1,514,090
	<u>56,126,299</u>	<u>43,373,569</u>

Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

ՀՀ Ֆինանսների նախարարությունից պայմանագրերը կնքվել են Հայաստանի Հանրապետության, ի դեմս Ֆինանսների նախարարության, և Ընկերության միջև ծանոթագրություն 14-ում նկարագրված տարբեր ծրագրերը ֆինանսավորելու համար: Ենթավարկային պայմանագրերին նախորդել են Ֆինանսների նախարարության և միջազգային բանկերի ու կազմակերպությունների հետ կնքված վարկային պայմանագրերը: Համաձայն վարկային պայմանագրերի Հայաստանի Հանրապետությունը պարտավոր է ստացված ֆինանսավորման ընդհանուր գումարի չափով ենթավարկեր տրամադրել Ընկերությանը: ՀՀ Ֆինանսների նախարարությունը նաև պարտավոր է ծրագրերի իրագործման հետ կապված հարկերի և այլ ծախսերի համար Ընկերությանը համաֆինանսավորում տրամադրել: Վարկերի հիմնական պայմաններն ու ժամկետները ներկայացված են ստորև Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությունից վարկերը ներառում են՝

«Բարձրավելու էլեկտրացանցեր» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

Ֆինանսավարող կառույց	Պայմանագրի գումարը արժույթով		Մարման ժամկետ	Տոկոսադրույք	Պայմ. Տոկոսադրույք	Արդյունավետ տոկոսադրույք	Մնացորդը 31.12.17թ. դրությամբ	Մնացորդը 31.12.16թ. դրությամբ	Ֆինանսավորված ծրագիր
	Արժույթ	ՀՀ դրամ							
Վերակառուցման և Ջարգացման Միջազգային Բանկ (ՎԶՄԲ)/IBRD	39,000,000	ԱՄՆ դոլար	15 մայիս 2036թ.	Փոփոխական	3.08%	3.32%	12,956,923	12,134,533	Էլեկտրամատակարարման հուսալիություն
Ֆինանսների նախարարությունից Համաֆինանսավորում-Վերակառուցման և Ջարգացման Միջազգային Բանկ (ՎԶՄԲ)/IBRD		ՀՀ դրամ	15 մայիս 2036թ.	Փոփոխական	3.08%	3.32%	3,233,607	3,064,027	Էլեկտրամատակարարման հուսալիություն
Վերակառուցման և Ջարգացման Միջազգային Բանկ (ՎԶՄԲ)/IBRD	40,000,000	ԱՄՆ դոլար	15 փետրվար 2039թ.	Փոփոխական	2.97%	3.15%	3,398,352	2,619,551	Էլեկտրամատակարարման հուսալիություն
Ֆինանսների նախարարությունից Համաֆինանսավորում-Վերակառուցման և Ջարգացման Միջազգային Բանկ (ՎԶՄԲ)/IBRD		ՀՀ դրամ	15 փետրվար 2039թ.	Փոփոխական	2.97%	3.15%	300,371	74,482	Էլեկտրամատակարարման հուսալիություն
Վերակառուցման և Ջարգացման Միջազգային Բանկ (ՎԶՄԲ)/IBRD	21,794,486	ԱՄՆ դոլար	15 նոյեմբեր 2039թ.	Փոփոխական	2.38%	2.89%	1,434,244	849,063	Էլեկտրահաղորդման ցանցի բարելավում
Ֆինանսների նախարարությունից Համաֆինանսավորում-Վերակառուցման և Ջարգացման Միջազգային Բանկ (ՎԶՄԲ)/IBRD		ՀՀ դրամ	15 նոյեմբեր 2039թ.	Փոփոխական	2.38%	2.89%	476,300	200,044	Էլեկտրահաղորդման ցանցի բարելավում
Ասիական Ջարգացման Բանկ(ADB)	15,192,292	ՀՓԲ	15 մայիս 2039թ.	Հաստատուն	3.14%	3.21%	3,728,775	1,514,090	Էլեկտրաէներգիայի հաղորդման ցանցի վերականգնում
Ֆինանսների նախարարությունից Համաֆինանսավորում-Ասիական Ջարգացման Բանկ(ADB)		ՀՀ դրամ	15 մայիս 2039թ.	Հաստատուն	3.14%	3.21%	844,953	155,336	Էլեկտրաէներգիայի հաղորդման ցանցի վերականգնում
Գերմանիայի Ջարգացման Վարկերի Բանկ(KFW)	10,200,000	Եվրո	30 դեկտեմբեր 2054թ.	Հաստատուն	0.75%	0.90%	549,719	485,375	Կովկասյան Էլեկտրահաղորդման ցանց I
Ֆինանսների նախարարությունից Համաֆինանսավորում-Գերմանիայի Ջարգացման Վարկերի Բանկ(KFW)		ՀՀ դրամ	30 դեկտեմբեր 2054թ.	Հաստատուն	0.75%	0.90%	218,581	218,620	Կովկասյան Էլեկտրահաղորդման ցանց I

«Բարձրավորտ էլեկտրացանցեր» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

Գերմանիայի Զարգացման Վարկերի Բանկ(KFW)	83,000,000	Եվրո	30 դեկտեմբեր 2030թ.		1.80%	1.80%	-	53,141	Կովկասյան Էլեկտրահաղորդման ցանց III
Գերմանիայի Զարգացման Վարկերի Բանկ(KFW)	7,300,000	Եվրո	30 հունիսի 2024թ.	Հաստատուն	2.76%	6.68%	3,803,564	2,982,228	Գյումրի II ենթակայանի վերականգնում
Գերմանիայի Զարգացման Վարկերի Բանկ(KFW)	7,300,000	Եվրո	30 հունիսի 2049թ.	Հաստատուն	0.75%	0.75%	2,024,999	2,030,201	Գյումրի II ենթակայանի վերականգնում
Ֆինանսների նախարարությունից Համաֆինանսավորում-Գերմանիայի Զարգացման Վարկերի Բանկ(KFW)		ՀՀ դրամ		Հաստատուն	0.75%	0.75%	2,059	-	Գյումրի II ենթակայանի վերականգնում
Գերմանիայի Զարգացման Վարկերի Բանկ(KFW)	14,060,000	Եվրո	31 դեկտեմբեր 2038թ.	Հաստատուն	0.75%	0.75%	5,928,391	5,483,758	Էլեկտրաէներգիայի հաղորդման ցանցի վերականգնում
Գերմանիայի Զարգացման Վարկերի Բանկ(KFW)	75,000,000	Եվրո	30 դեկտեմբեր 2029թ.	Հաստատուն	1.85%	1.85%	-	-	Կովկասյան Էլեկտրահաղորդման ցանց I
Համաշխարհային Բանկ (WB)	19,600,000	ԱՄՆ դոլար	05 դեկտեմբերի 2033թ.	Հաստատուն	0.50%	0.51%	6,147,094	6,529,107	Էլեկտրաէներգիայի հաղորդման և բաշխման համակարգ
Ֆինանսների նախարարություն	8,988,290	ԱՄՆ դոլար	17դեկտեմբե րի 2022թ.	Հաստատուն	0.50%	0.76%	1,503,356	1,808,298	
Եվրոպական Ներդրումային Բանկ	10,000,000	Եվրո	Վարկի օգտագործմ ան պահից 4-20 տարվա ընթացքում	Հաստատուն կամ լողացող/ սահմանվում է վարկի օգտ. պահից ԵՆԲ կողմից			-	-	Կովկասյան Էլեկտրահաղորդման ցանց I

«Բարձրավուրտ էլեկտրացանցեր» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

Այլ Վարկերը ներառում են

Ֆինանսավարող կառույց	Պայմանագրի գումարը արժույթով		Մարման Ժամկետ	Տոկոսադրույք	Պայմ. տոկոսադրույք	Արդյունավետ տոկոսադրույք	Մնացորդը	Մնացորդը	Ֆինանսավորված ծրագիր
	Արժույթ	Եվրո					31.12.17թ. դրությամբ հազար դրամ	31.12.16թ. դրությամբ հազար դրամ	
Իրանի Արտահանման և Զարգացման Բանկ(ԻԱԶԲ)	83,083,000	Եվրո	15 սեպտեմբեր 2024թ.	Փոփոխական	5.00%	6.30%	7,215,567	2,355,923	Իրան- Հայաստան 400կվ երրորդ էլեկտրահաղորդման գիծ և համապատասխան ենթակայանի շինարարություն
Սանիր Ինթերնեյշնլ ՖՋԷ	24,817,000	Եվրո	15 մարտ 2021թ.	Փոփոխական	5.00%	7.01%	2,307,474	753,676	Իրան- Հայաստան 400կվ երրորդ էլեկտրահաղորդման գիծ և համապատասխան ենթակայանի շինարարություն
Հայաստանի Վերականգնվող Էներգետիկայի և Էներգախնայողության Հիմնադրամ (R2e2)	77,500,000	ՀՀ դրամ	21 նոյեմբեր 2021- 01 հուլիս 2024թ.		0.00%	1.20%	51,970	62,116	Էներգիայի խնայման ծրագիր

2017թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը ունի 165,360 մլն դրամի չօգտագործված փոխառու միջոցներ (2016թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 195,802 մլն դրամ):

«Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

Վարկերի շարժը ներկայացված է ստորև հազար դրամներով

Վարկատու	Պայմանագրի գումարը արժույթով	Պայմանագրի արժույթը	Մնացորդը 01.01.2017թ. դրությամբ	Ստացված վարկեր	Վարկերի մարումներ	Հաշվ. տոկոսներ	Մարված տոկոսներ	Արտար-ծույթի Փոխար-ժեքային տարբերու-թյուն	Մնացորդը 31.12.2017թ. դրությամբ
Վերակառուցման և Ջարգացման Միջազգային Բանկ (ՎՋՄԲ)/IBRD	39,000,000	ԱՄՆ դոլար	12,134,533	800,662	-	381,130	(369,781)	10,379	12,956,923
Ֆինանսների նախարարությունից Համաֆինանսավորում-Վերակառուցման և Ջարգացման Միջազգային Բանկ (ՎՋՄԲ)/IBRD		ՀՀ դրամ	3,064,027	250,275	(84,093)	95,760	(92,362)	-	3,233,607
Իրանի Արտահանման և Ջարգացման Բանկ(ԻԱՋԲ)	83,083,000	Եվրո	2,355,922	4,415,717	(225,522)	401,649	(277,154)	544,954	7,215,566
World Bank	19,600,000	ԱՄՆ դոլար	6,529,108	-	(375,320)	31,294	(39,728)	1,740	6,147,094
KFW	14,060,000	Եվրո	5,483,758	-	(262,939)	43,712	(53,559)	717,419	5,928,391
KFW-Տրանշ 1	7,300,000	Եվրո	2,982,228	425,907	-	26,706	(26,584)	395,307	3,803,564
KFW-Տրանշ 1 համաֆինանսավորում		ՀՀ դրամ	-	2,059	-				2,059
KFW-Տրանշ 2	7,300,000	Եվրո	2,030,201	-	(341,284)	144,988	(68,303)	259,397	2,024,999
Ֆինանսների նախարարություն	8,988,290	ԱՄՆ դոլար	1,808,298	-	(289,643)	8,583	(23,579)	(303)	1,503,356
Ասիական Ջարգացման Բանկ(ADB)	15,192,292	ՀՓԲ	1,514,090	2,093,554	-	60,120	(52,153)	113,165	3,728,776
Ֆինանսների նախարարությունից Համաֆինանսավորում-Ասիական Ջարգացման Բանկ(ADB)		ՀՀ դրամ	155,336	687,515	-	9,682	(7,580)	-	844,953
Վերակառուցման և Ջարգացման Միջազգային Բանկ (ՎՋՄԲ)/IBRD	40,000,000	ԱՄՆ դոլար	2,619,551	760,922	-	84,200	(73,690)	7,370	3,398,353

«Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

Ֆինանսների նախարարությունից Համաֆինանսավորում- Վերակառուցման և Զարգացման Միջազգային Բանկ (ՎՋՄԲ)/IBRD		ՀՀ դրամ	74,482	224,553	-	3,258	(1,922)	-	300,371
Սանիր Ինթերնեյշնլ ՖՋԷ	24,817,000	Եվրո	753,676	1,321,868	(67,953)	129,238		170,645	2,307,474
Վերակառուցման և Զարգացման Միջազգային Բանկ (ՎՋՄԲ)/IBRD	21,794,486	ԱՄՆ դոլար	849,063	579,465	-	45,893	(44,676)	4,499	1,434,244
Ֆինանսների նախարարությունից Համաֆինանսավորում-Վերակառուցման և Զարգացման Միջազգային Բանկ (ՎՋՄԲ)/IBRD		ՀՀ դրամ	200,044	276,276	(576)	4,900	(4,344)	-	476,300
Գերմանիայի Զարգացման Վարկերի Բանկ(KFW)	10,200,000	Եվրո	485,375	-	-	17,058	(16,964)	64,250	549,719
Ֆինանսների նախարարությունից Համաֆինանսավորում-Գերմանիայի Զարգացման Վարկերի Բանկ(KFW)		ՀՀ դրամ	218,620	-	-	1,639	(1,678)	-	218,581
Հայաստանի Վերականգնվող Էներգետիկայի և Էներգախնայողության Հիմնադրամ(R2e2)-Զանգեզուր և Գորիս մասնաձյուղեր	27,600,000	ՀՀ դրամ	22,218	-	(3,066)	251			19,403
Հայաստանի Վերականգնվող Էներգետիկայի և Էներգախնայողության Հիմնադրամ(R2e2)-Արևելյան մասնաձյուղ	26,900,000	ՀՀ դրամ	21,395	-	(4,483)	233			17,145
Հայաստանի Վերականգնվող Էներգետիկայի և Էներգախնայողության Հիմնադրամ(R2e2)-Հարավային մասնաձյուղ	23,000,000	ՀՀ դրամ	18,502	-	(3,285)	205			15,422
Գերմանիայի Զարգացման Վարկերի Բանկ(KFW)	83,000,000	Եվրո	53,141	-	-	117,053	(169,789)	(405)	-
Գերմանիայի Զարգացման Վարկերի Բանկ(KFW)	75,000,000	Եվրո	-	-	-	105,771	(105,191)	(580)	-
Ընդամենը			43,373,568	11,838,773	(1,658,164)	1,713,323	(1,429,037)	2,287,837	56,126,300

«Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

Վարկերի շարժը համապատասխան արժույթներով ներկայացված է ստորև

Վարկատու	Պայմանագրի գումարը արժույթով	Պայմ. արժույթը	Մնացորդը		Վարկերի մարումներ	Հաշվեգրված տոկոսներ	Մարված տոկոսներ	Մնացորդը
			2017թ. Հունվարի 1-ի դրությամբ	Ստացված վարկեր				2017թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վերակառուցման և Ջարգացման Միջազգային Բանկ (ՎՋՄԲ)/IBRD	39,000,000	ԱՄՆ դոլար	25,074,457	1,667,000	-	784,053	(760,537)	26,764,973
Իրանի Արտահանման և Ջարգացման Բանկ(ԻԱՋԲ)	83,083,000	Եվրո	4,599,616	8,047,222	(411,406)	707,876	(504,820)	12,438,488
World Bank	19,600,000	USD	13,491,564	-	(776,133)	64,716	(82,162)	12,697,985
KFW	14,060,000	Եվրո	10,706,284	-	(468,684)	77,484	(95,482)	10,219,602
KFW-Տրանշ 1	7,300,000	Եվրո	5,822,388	734,335	-	47,399	(47,384)	6,556,738
KFW-Տրանշ 2	7,300,000	Եվրո	3,963,686	-	(608,333)	257,265	(121,841)	3,490,777
Ֆինանսների նախարարություն	8,988,290	ԱՄՆ դոլար	3,736,618	-	(600,000)	17,801	(48,955)	3,105,464
Ասիական Ջարգացման Բանկ(ADB)	15,192,292	ՀՓԻ	2,327,293	3,069,869	-	88,726	(77,320)	5,408,568
Վերակառուցման և Ջարգացման Եվրոպական Բանկ (ՎՋԵԲ)/IBRD	40,000,000	ԱՄՆ դոլար	5,412,966	1,585,000	-	174,821	(152,849)	7,019,938
Սանիր Ինթերնեյշնլ ՖՋԷ	24,817,000	Եվրո	1,471,450	2,403,716	(122,890)	225,441	-	3,977,717
Վերակառուցման և Ջարգացման Եվրոպական Բանկ (ՎՋԵԲ)/IBRD	21,794,486	ԱՄՆ դոլար	1,754,480	1,205,700	-	94,413	(91,890)	2,962,703
Գերմանիայի Ջարգացման Վարկերի Բանկ(KFW)	10,200,000	Եվրո	947,627	-	-	30,238	(30,238)	947,627
Գերմանիայի Ջարգացման Վարկերի Բանկ(KFW)	83,000,000	Եվրո	103,750	-	-	207,500	(311,250)	-
Գերմանիայի Ջարգացման Վարկերի Բանկ(KFW)	75,000,000	Եվրո	-	-	187,500	(187,500)	-	-
Ընդամենը			79,412,179	18,712,842	(2,799,946)	2,590,233	(2,324,728)	95,590,580

Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

23. Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ

	2017թ. հազար դրամ	2016թ. հազար դրամ
Տարեսկզբի մնացորդ	521,631	159,707
Տարվա ընթացքում ստացված	379,663	364,990
Վերադասակարգված եկամուտներին վերաբերող շնորհներին	(382,248)	-
Ճանաչված շահույթում կամ վնասում	-	(3,066)
Տարևերջի մնացորդ	519,046	521,631

Ակտիվներին վերաբերող շնորհների մնացորդը ներառում է հետևյալ գործընկերների կողմից տրամադրված գումարները

	31.12.17թ. հազար դրամ	31.12.16թ. հազար դրամ
Հարևանության ներդրումային ծրագիր (ՀՆԾ)	233,846	233,846
KFW	131,144	131,144
IBRD	145,338	145,338
Հողին վերաբերվող շնորհ	-	9,960
Այլ	8,718	1,343
	519,046	521,631

Ընկերությունը տարբեր ծրագրեր իրականացնելու նպատակով շնորհներ է ստացել միջազգային բանկերից և հաստատություններից, որոնց մանրամասները ներկայացված են ստորև.

- Հայաստան և Վրաստան բարձր լարման գլխավոր գծերի ցանցի համար ներդրում և տեխնիկական օժանդակություն,
- Կովկասի էլեկտրահաղորդման ցանցի կառուցման և խորհրդատվական աշխատանքներ (էլեկտրահաղորդման գիծ և ԲԼՀՀՓԿ Հայաստանի և Վրաստանի գիծ)
- Էլեկտրահաղորդման Ցանցի Բարելավման նախագծի պատրաստություն, խորհրդատվություն և ուսուցողական ծրագրեր:

24. Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

	31.12.17թ. հազար դրամ	31.12.16թ. հազար դրամ
Հիմնական միջոցների ձեռքբերման գծով	5,783,324	2,826,881
Կրեդիտորական պարտքեր աշխատակիցներին	146,181	122,370
Այլ կրեդիտորական պարտքեր	20,445	11,602
Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ, բացառությամբ՝ վարկերի և փոխառությունների	5,949,950	2,960,853
Ստացված կանխավճարներ	9,139,271	9,137,216
Վճարվելիք հարկեր և պարտավորություններ	1,526,288	96,506
Այլ	50	173
	16,615,559	12,194,748

Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

Հիմնական միջոցների ձեռքբերման գծով կրեդիտորական պարտքերը ներառում են հետևյալ գործընկերների մնացորդները.

	31.12.17թ. հազար դրամ	31.12.16թ. հազար դրամ
SUNIR	2,821,835	731,162
KALPATARU POWER TRANSMISSION LTD	2,052,897	1,966,963
Liaoning-Efacec Electrical EquipmentCo. LTD	524,802	-
Xian Electric Engineering Co LTD China	212,627	-
KASKAD-ENERGO LLC	104,372	-
Այլ	66,791	128,756
	5,783,324	2,826,881

Որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ դասակարգված առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերի իրական արժեքը հաշվեկշռային արժեքից էականորեն չի տարբերվում:

Ստացված կանխավճարները ներկայացնում է Գազպրոմ-Արմենիա ՓԲԸ-ից գումար, որը ստացվել է 2007 թ Իրան-Քաջարան գազատար խողովակաշարի ձեռքբերման համար, ինչպես նաև նկարագրված է ծանոթագրություն 14-ում:

25. Կապակցված կողմերի միջև գործարքներ

Հայաստանի Հանրապետության Կառավարությանը պատկանում է Ընկերության բաժնետոմսերի 100%, հետևաբար բոլոր պետական ձեռնարկությունները համարվում են Ընկերությանը կապակցված: Ընկերության կապակցված կողմերը ներառում են նաև հիմնական ղեկավար անձնակազմը, որոնց իրականացված հատուցումների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 8-ում:

26. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների հետևանքներ

2017թ. ընթացքում հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մեջ փոփոխություններ չեն եղել:

Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

27. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Արտարժույթային գործարքներ

Ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս Ընկերության համար գործառնական արժույթից տարբեր այլ արժույթով իրականացված գործարքները գրանցվում են գործարքի օրվա դրությամբ Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից հրապարակված փոխարժեքով: Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են՝ կիրառելով հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ՀՀ ԿԲ կողմից հրապարակված փոխարժեքը. 2017թ.դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1 ԱՄՆ դոլարը կազմում էր 484.10 ՀՀ դրամ, 1 եվրոն՝ 580.10 դրամ (2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1 ԱՄՆ դոլարը կազմում էր 483.94 ՀՀ դրամ, 1 եվրոն՝ 512.20 ՀՀ դրամ): Ոչ դրամային հոդվածները չեն վերահաշվարկվում և չափվում են պատմական արժեքով (հաշվարկվում են՝ օգտագործելով գործարքի օրվա դրությամբ գործող փոխարժեքը):

Արտարժույթով գործարքներից, ինչպես նաև արտարժույթով արտահայտված դրամային հոդվածների վերահաշվարկումից առաջացած փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են ժամանակաշրջանի շահույթում կամ վնասում:

Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները: Սկզբնական արժեքը ներառում է ձեռքբերման գինը, ներկրման տուրքերը, հարկերը, որոնք ենթակա չեն վերադարձման և ուղղակիորեն վերագրվող ծախսումները: Երբ հիմնական միջոցների միավորը բաղկացած է տարբեր օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող խոշոր բաղկացուցիչներից, դրանք հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցի առանձին միավորներ:

Կառուցման ընթացքում գտնվող հիմնական միջոցները, որոնք պահվում են վարձակալության տալու կամ վարչական, կամ դեռևս անորոշ նպատակով, հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած արժեզրկումից կորուստները: Սկզբնական արժեքը ներառում է ուղղակիորեն վերագրելի ծախսումները, տեղանքի նախապատրաստման, տեղակայման ծախսումները, մասնագիտական վճարները, իսկ որակավորվող ակտիվի դեպքում՝ նաև կապիտալացման ենթակա փոխառության ծախսումները՝ համաձայն Ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության:

Հիմնական միջոցի օտարման կամ դուրսգրման հետևանքով առաջացած օգուտը կամ վնասը որոշվում է վաճառքից հասույթի և ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի տարբերությամբ և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Հիմնական միջոցի՝ որպես առանձին ակտիվ հաշվառվող միավորի բաղկացուցիչ փոխարինման ծախսումները կապիտալացվում են դուրս գրված բաղկացուցիչ հաշվեկշռային արժեքի հետ: Այլ հետագա ծախսումները կապիտալացվում են միայն այն ժամանակ, երբ դրանք ավելացնում են հիմնական միջոցի միավորի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները: Բոլոր այլ ծախսումները, ներառյալ պահպանման և վերանորոգման ծախսումները, ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կատարվելու ժամանակաշրջանում:

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում կամ ավելացվում է այլ ակտիվի սկզբնական արժեքին՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է այն պահից, երբ ակտիվը դառնում է մատչելի՝ իր նպատակային նշանակությամբ օգտագործելու համար: Հիմնական միջոցների գնահատված օգտակար ծառայության ժամկետները ներկայացված են ստորև.

Շենքեր և շինություններ	-	30 տարի
Փոխանցող հարմարանքներ	-	30 տարի
Մեքենաներ և սարքավորումներ	-	5-20 տարի
Տրանսպորտային միջոցներ	-	5-15 տարի
Տնտեսական գույք և այլն	-	5-10 տարի

**Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)**

Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները, որոնք ձեռք են բերվել Ընկերության կողմից և ունեն օգտակար ծառայության որոշակի ժամկետ, ներկայացված են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում, որոնք ներկայացված են ստորև.

Լիցենզիաներ և արտոնագրեր	-	5 տարի
Համակարգչային ծրագրեր	-	5-10 տարի

Վարձակալված ակտիվներ

Վարձակալությունները դասակարգվում են որպես ֆինանսական, երբ վարձակալին են փոխանցվում սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու հատույցները: Մյուս բոլոր վարձակալությունները դիտվում են որպես գործառնական վարձակալություններ:

Ընկերությունը որպես վարձատու

Գործառնական վարձակալությունից ստացված վարձակալական եկամուտը ճանաչվում է գծային հիմունքով համապատասխան վարձակալության ընթացքում:

Ընկերությունը որպես վարձակալ

Գործառնական վարձակալության գծով վճարները գծային հիմունքով ճանաչվում են որպես ծախս վարձակալության ընթացքում: Վարձակալության հետ կապված ծախսերը, ինչպիսիք են պահպանման և ապահովագրության ծախսերը, ծախսագրվում են իրականացման պահին:

Պաշարներ

Պաշարներն այն ակտիվներն են, որոնք պահվում են սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի համար, կամ հումքի, կամ նյութի ձևով՝ արտադրանքի թողարկման կամ ծառայությունների մատուցման ընթացքում օգտագործելու համար: Պահեստամասերը, վթարային սարքավորումները և օժանդակ սարքավորումները նույնպես ճանաչվում են որպես պաշար, եթե դրանք չեն համապատասխանում հիմնական միջոցների սահմանմանը:

Պաշարները հաշվառվում են ինքնարժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով: Իրացման գուտ արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի ձևավորվող գինն է՝ հանած համալրման և վաճառքը կազմակերպելու համար անհրաժեշտ ծախսումները: Պաշարների ինքնարժեքը հաշվարկվում է՝ օգտագործելով միջին կշռված մեթոդը, և ներառում է պաշարների ձեռքբերման, ինչպես նաև դրանք իրենց ներկայիս վիճակին և գտնվելու վայր հասցնելու ծախսերը:

Ֆինանսական գործիքներ

Ճանաչում, սկզբնական չափում և ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները ճանաչվում են, երբ Ընկերությունը դառնում է ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ֆինանսական ակտիվներն ապաճանաչվում են, երբ լրանում են ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները, կամ այն ժամանակ, երբ ֆինանսական ակտիվները բոլոր նշանակալից ռիսկերով ու հատուցումներով փոխանցվում են երրորդ կողմին:

Ֆինանսական պարտավորությունները ապաճանաչվում են, երբ դրանք մարվում են, վճարման ենթակա չեն, չեղյալ են ճանաչվել կամ լրացել է դրանց ուժի մեջ լինելու ժամկետը:

Ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի հետ կապված ծախսումները, բացառությամբ այն ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների, որոնք սկզբնապես դասակարգվում են որպես ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, որոնք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով:

Ֆինանսական ակտիվների դասակարգումը և հետագա չափումը

Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

Հետագա չափումն իրականացնելու համար ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հեջավորման գործիքների սկզբնական ճանաչման ժամանակ բաժանվում են հետևյալ կատեգորիաների.

- փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր,
- ֆինանսական ակտիվներ՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով,
- վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ,
- մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ:

Ֆինանսական ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ վերագրվում են տարբեր կատեգորիաների՝ կախված գործիքի բնույթից և նպատակից: Ֆինանսական գործիքի կատեգորիան համապատասխանեցվում է այն սկզբունքին, որով չափվում է տվյալ գործիքը և այն հանգամանքին, թե արդյոք առաջացող եկամուտը և ծախսերը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, թե այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում: Ընկերության ֆինանսական ակտիվները, ըստ կատեգորիաների ներկայացված են ծանոթագրություն 26.2-ում:

Ընդհանուր առմամբ, Ընկերության բոլոր ֆինանսական ակտիվները ճանաչվում են՝ օգտագործելով վերջնահաշվարկի ամսաթվի հաշվառումը: Ֆինանսական ակտիվների հետ կապված բոլոր ծախսերը և եկամուտները որոնք ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, ներկայացվում են «Ֆինանսական ծախս», «Ֆինանսական եկամուտ» կամ «Այլ ֆինանսական արդյունքներ» հոդվածներում, բացառությամբ առևտրային դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման, որը ներկայացվում է «Այլ ծախսեր» հոդվածում:

i. Փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր

Փոխառություններն ու դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք չեն գնանշվում ակտիվ շուկայում և ներառում են առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերը, ինչպես նաև մնացորդները դրամարկղում և բանկերում:

Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր

Ընթացիկ դեբիտորական պարտքերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով: Հետագայում դրանք հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ հանած արժեզրկման պահուստը: Առևտրային դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման պահուստը ստեղծվում է այն ժամանակ, երբ առկա է օբյեկտիվ ապացույց, որ Ընկերությունը սկզբնապես սահմանված ժամկետներում չի կարող հավաքագրել վերադարձման ենթակա բոլոր գումարները: Դեբիտորի զգալի ֆինանսական դժվարությունները, վճարման հետաձգումը և վճարումների ուշացումները ցուցանիշ են այն բանի, որ առևտրային դեբիտորական պարտքն արժեզրկված է: Պահուստի գումարը ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքի տարբերությունն է:

Պահուստի մնացորդը ճշգրտվում է հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթում կամ վնասում՝ ծախսի կամ եկամտի ճանաչման միջոցով: Հաճախորդի հաշվի մնացորդից դուրս գրվող ցանկացած գումար նվազեցվում է առկա կասկածելի դեբիտորական պարտքի պահուստից: Բոլոր դեբիտորական պարտքերը, որոնց հավաքագրումը գնահատվում է անհավանական, դուրս են գրվում:

Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում

Մնացորդները դրամարկղում և բանկերում ներառում են կանխիկ միջոցները, բանկային հաշիվների մնացորդները և դրամական միջոցները՝ ճանապարհին:

ii. Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով, ֆիքսված մարման ժամկետով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ են և ներառում են առևտրային բանկերում ավանդները: Ներդրումները դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող, եթե Ընկերության ղեկավարությունը մտադրված է պահել դրանք մինչև դրանց մարման ժամկետը:

Ավանդները հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ի լրումն, եթե առկա է ավանդների արժեզրկման օբյեկտիվ ապացույց, ֆինանսական ակտիվը չափվում է գնահատված դրամական միջոցների հոսքերի ներկա արժեքով:

Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

Ավանդների հաշվեկշռային արժեքի ցանկացած փոփոխություն ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգումը և հետագա չափումը
Ընկերության ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են վարկերը և փոխառությունները
և առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը: Ընկերության ֆինանսական
պարտավորությունները, ըստ կատեգորիաների, ներկայացված են ծանոթագրություն 26.2-ում:

i. Վարկեր և փոխառություններ

Վարկերը և փոխառությունները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ առանց
գործարքային ծախսերի: Սկզբնական ճանաչումից հետո վարկերը և փոխառությունները չափվում
են ամորտիզացված արժեքով, իսկ այս արժեքի և մարման արժեքի միջև տարբերությունը
փոխառության ժամկետի ընթացքում ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ արդյունավետ
տոկոսադրույքի մեթոդով: Տոկոսավճարները ծախսագրվում են կատարմանը զուգահեռ՝ որպես
ֆինանսական ծախսերի մի մաս, բացի որակավորվող ակտիվի ձեռքբերմանը, կառուցմանը կամ
արտադրությանն ուղղակիորեն վերագրվող փոխառության ծախսումներից, որոնք
կապիտալացվում են որպես այդ ակտիվի արժեքի մաս:

Ֆինանսավորման ծախսեր

Մինչև համապատասխան ֆինանսական միջոցները ստանալը, վարկերի և փոխառությունների
գծով կրած ծախսերը գրանցվում են որպես ֆինանսավորման կանխավճարներ: Նման ծախսերը
ներառում են իրավաբանական և ապահովագրական վճարները, անկախ ճարտարագետների և
խորհրդատուների վճարները, գրանցման, գործակալական վճարները, կազմակերպչական և
ղեկավարման վճարները: Ֆինանսավորման մուտքերը ստանալու պահին, դրանց հետ կապված
ծախսերը բաշխվում և վերադասակարգվում են համապատասխան ֆինանսական
պարտավորությունների դիմաց: Այն դեպքում, երբ ֆինանսավորումը ստացվում է բազմակի
տրանշներով, ֆինանսավորման նախավճարները փակվում են համապատասխան
պարտավորությունների հետ ստացված ֆինանսավորման համամասնությամբ: Պարտքի հետ
կապված ֆինանսավորման ծախսերը ժամանակի ընթացքում ծախսագրվում են որպես տոկոսային
ծախս կամ կապիտալացվում են որակավորվող ակտիվի ինքնարժեքին՝ օգտագործելով
արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Այն դեպքում, երբ ֆինանսավորումը չի ստացվում կամ
անհաջողության է մատնվում, բաշխման ենթակա ֆինանսավորման կանխավճարները
ծախսագրվում են:

ii. Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը ճանաչվում են իրական արժեքով, հետագայում
չափվում են ամորտիզացված արժեքով:

3.7 Արժեզրկում

Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում

Անորոշ օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող ակտիվները չեն ամորտիզացվում և
յուրաքանչյուր տարի ենթարկվում են արժեզրկման ստուգման: Մաշվող ակտիվները արժեզրկման
համար վերանայվում են, երբ իրադարձությունները և հանգամանքների փոփոխությունները
վկայում են այն մասին, որ դրանց հաշվեկշռային արժեքը կարող է չվերականգնվել: Արժեզրկման
կորուստը ճանաչվում է այն գումարով, որով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է
փոխհատուցվող գումարը:

Փոխհատուցվող գումարը վաճառքի գուտ գնից և օգտագործման արժեքից առավելագույնն է: Եթե
ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարն ավելի փոքր է նրա հաշվեկշռային
արժեքից, ապա ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև
փոխհատուցվող գումարը: Արժեզրկումից կորուստներն անմիջապես ճանաչվում են որպես ծախս
շահույթում կամ վնասում:

Երբ հետագայում արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է, ապա ակտիվի կամ դրամաստեղծ
միավորի հաշվեկշռային արժեքը պետք է ավելացվի մինչև նրա փոխհատուցվող գումարը, բայց
այնպես, որ ակտիվի ավելացված հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը,
որը որոշված կլիներ, եթե նախորդ տարիներին այդ ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի գծով
արժեզրկումից կորուստներ, ճանաչված չլինեին: Արժեզրկումից կորստի հակադարձում

Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

անմիջապես ճանաչվում է որպես եկամուտ շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ այն ֆինանսական ակտիվների չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, գնահատվում են արժեզրկման հայտանիշի առկայության համար: Ֆինանսական ակտիվներն արժեզրկված են, եթե առկա է անկողմնակալ վկայություն, որ ֆինանսական ակտիվների սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ մի քանի իրադարձություններ ազդել են ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի վրա:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման կորուստը հաշվառվում է ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքի միջև տարբերությամբ: Բոլոր ֆինանսական ակտիվների համար արժեզրկումից կորուստն ուղղակիորեն նվազեցվում է ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքից, բացառությամբ առևտրային դեբիտորական պարտքերի, որոնց հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է կասկածելի պարտքի պահուստի միջոցով:

Բացառությամբ վաճառքի համար մատչելի սեփական կապիտալի գործիքների, եթե հետագա ժամանակաշրջանում արժեզրկման կորուստը նվազում է, և նվազումը օբյեկտիվորեն կարելի է վերագրել արժեքի իջեցումից հետո տեղի ունեցած դեպքերին, ապա նախկինում ճանաչված արժեզրկման կորուստը հակադարձվում է՝ ճանաչվելով շահույթում կամ վնասում այն չափով, որ հակադարձումը չհանգեցնի ֆինանսական ակտիվի այնպիսի հաշվեկշռային արժեքի, որը գերազանցի այն ամորտիզացված արժեքը, որը կլիներ, եթե այդ ֆինանսական ակտիվի արժեքի իջեցման հակադարձման ամսաթվի դրությամբ արժեզրկում ճանաչված չլիներ:

Սեփական կապիտալ

Ընկերության կողմից թողարկվող կապիտալի գործիքները հաշվառվում են անվանական արժեքով:

Բաժնետիրական կապիտալն իրենից ներկայացնում է թողարկված բաժնետոմսերի նումինալ արժեքը:

Էմիսիոն եկամուտը ներառում է բաժնետոմսերի թողարկումից ստացված ցանկացած հավելավճար: Գործարքի գծով ցանկացած ծախսում, որը կապված է բաժնեմասերի թողարկման հետ, նվազեցվում է էմիսիոն եկամտից:

Էմիսիոն վնասն իրենից ներկայացնում է մարված բաժնետոմսերի անվանական արժեքի և դրանց մարման գնի տարբերությունը: Բաժնետոմսերի թողարկումից և մարումից օգուտն ու վնասը ներկայացված են սեփական կապիտալում՝ գտված:

Զբաղիված շահույթը ներառում է ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների չբաշխված շահույթը: Ընկերության սափականատերերի հետ բոլոր գործարքները սեփական կապիտալում առանձին են գրանցված:

Շահաբաժինները ճանաչվում են որպես պարտավորություն այն ժամանակաշրջանում, երբ դրանք հայտարարվում են:

Փոխառության ծախսումներ

Փոխառության ծախսումները, որոնք անմիջականորեն վերագրելի են որակավորվող ակտիվի ձեռքբերմանը, կառուցմանը կամ արտադրությանը, Ընկերության կողմից կապիտալացվում են որպես այդ ակտիվի արժեքի մաս: Ընկերությունն այլ փոխառության ծախսումները ճանաչում է որպես ծախս այն ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում դրանք կատարվել են: Ընկերությունը սկսում է կապիտալացնել փոխառության ծախսումները որպես որակավորվող ակտիվի արժեքի մաս՝ մեկնարկի ամսաթվին, երբ Ընկերությունն առաջին անգամ բավարարում է հետևյալ բոլոր պայմաններին. ակտիվի համար կատարում է ծախսեր, կատարում է փոխառության ծախսումներ, ձեռնարկում է այն աշխատանքները, որոնք անհրաժեշտ են՝ ակտիվը օգտագործման կամ վաճառքի նա- խատեսված վիճակի բերելու համար:

Այնքանով, որքանով Ընկերությունը միջոցները բացառապես փոխառում է որակավորվող ակտիվ

Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

ձեռք բերելու նպատակով, փոխառության ծախսումների գումարը, որը ենթակա է այդ ակտիվի վրա կապիտալացման, Ընկերությունը որոշում է որպես փոխառության փաստացի ծախսումներ, որոնք առաջանում են այդ փոխառությունից տվյալ ժամանակաշրջանում՝ հանած այդ փոխառու միջոցների ժամանակավոր ներդրումից ստացվող ցանկացած եկամուտ:

Այնքանով, որքանով Ընկերությունը միջոցները փոխառնում է ընդհանուր նպատակներով և օգտագործում է որակավորվող ակտիվի ձեռքբերման նպատակով, Ընկերությունը կապիտալացման ենթակա փոխառության ծախսումների գումարը որոշում է՝ այդ ակտիվի գծով ծախսերի նկատմամբ կիրառելով կապիտալացման դրույքը: Կապիտալացման դրույքը տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում Ընկերության չմարված փոխառություններին վերաբերող փոխառության ծախսումների միջին կշռված մեծությունն է, բացառությամբ այն փոխառությունների, որոնք բացառապես կատարվել են որակավորվող ակտիվի ձեռքբերման նպատակով:

Փոխառության ծախսումների կապիտալացումը կատարվում է այն ժամանակաշրջանի ընթացքում, որի ժամանակ Ընկերությունը դադարեցնում է որակավորվող ակտիվների վրա կատարվող աշխատանքները: Փոխառության ծախսումների կապիտալացումը դադարեցվում է, երբ էական բոլոր աշխատանքները, որոնք անհրաժեշտ են որակավորվող ակտիվը օգտագործման կամ վաճառքի նախատեսված վիճակի բերելու համար, ավարտված են:

Շնորհներ

Շնորհը չի ճանաչվում, քանի դեռ չկա հիմնավորված երաշխիք, որ Ընկերությունը կատարելու է դրան կից բոլոր պայմանները, և որ շնորհը ստացվելու է:

Շնորհները, որոնց հիմնական պայմանը Ընկերության կողմից ոչ ընթացիկ ակտիվներ գնելը, կառուցելը կամ այլ կերպ ձեռք բերելն է, ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես հետաձգված եկամուտ և սխտեմատիկորեն փոխանցվում են շահույթ կամ վնաս՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում:

Հողերին վերաբերող շնորհները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում դրանց վրա գտնվող շենքերի մշակման ժամանակաշրջանի ընթացքում:

Այլ շնորհները ճանաչվում են սխտեմատիկ հիմունքով եկամուտ այն ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում դրանք փոխհատուցում են համապատասխան ծախսումները, որոնց համար դրանք ստացվել են: Շնորհը, որը հատկացվում է Ընկերությանը՝ ի հատուցում արդեն կրած ծախսերի կամ վնասների, կամ որպես շտապ ֆինանսական օգնություն՝ առանց հետագա համապատասխան ծախսումներ կրելու, ճանաչվում է որպես եկամուտ այն հաշվետու ժամանակաշրջանում, երբ դառնում է ստացման ենթակա:

Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ Ընկերությունն ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և եթե հավանական է, որ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե դրա ազդեցությունը զգալի է, ապա պահուստը որոշվում է ապագա դրամական արտահոսքերի գեղչման միջոցով՝ օգտագործելով մինչև հարկումը տոկոսադրույքը, որն արտացոլում է դրամի ժամանակային արժեքի վերաբերյալ շուկայի ընթացիկ գնահատումները և, կիրառելիության դեպքում, պարտավորությանը վերագրվող յուրահատուկ ռիսկերը:

Շահութահարկ

Ընթացիկ շահութահարկը տարվա համար հարկվող շահույթից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվետու ամսաթվին գործող կամ ըստ էության գործող հարկային դրույքաչափերով՝ հաշվի առնելով նախորդ տարիների համար վճարվելիք հարկերի ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկը հաշվարկվում է ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և շահութահարկի հաշվարկման ժամանակ օգտագործվող համապատասխան հարկային բազաների միջև ժամանակավոր տարբերություններից:

Հետաձգված հարկային պարտավորությունները ճանաչվում են բոլոր հարկվող ժամանակավոր

Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

տարբերությունների համար: Հետաձգված հարկային ակտիվները պետք է ճանաչվեն բոլոր նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների համար այն չափով, որքանով որ հավանական է հարկվող շահույթի ստացում, որի դիմաց կարող է օգտագործվել նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունը: Այսպիսի հետաձգված հարկային ակտիվներն ու պարտավորությունները չեն ճանաչվում, եթե ժամանակավոր տարբերությունն առաջանում է ակտիվների և պարտավորությունների սկզբնական ճանաչումից այնպիսի գործարքում, որը գործարքի պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական շահույթի, ոչ էլ՝ հարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը վերանայվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում և նվազեցվում է այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ Ընկերությունը կստանա բավարար հարկվող շահույթ, որը թույլ կտա հետաձգված հարկային ակտիվից օգուտն ամբողջությամբ կամ մասամբ իրացնել:

Հետաձգված հարկային ակտիվներն ու պարտավորությունները չափվում են հարկերի այն դրույքների օգտագործմամբ, որոնց կիրառման մեջ լինելն ակնկալվում է ակտիվի իրացման կամ պարտավորության մարման ժամանակ՝ հիմք ընդունելով հարկերի այն դրույքները (և հարկային հարաբերություններ կարգավորող նորմատիվ իրավական ակտերը), որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում: Հետաձգված հարկային պարտավորությունների և հետաձգված հարկային ակտիվների չափումն արտացոլում է հարկային հետևանքները, որոնք երևան են գալու կախված այն եղանակից, որով Ընկերությունը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների կամ պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

Հատուցումներ աշխատակիցներին

Կարճաժամկետ հատուցումներն աշխատակիցներին այն հատուցումներն են, որոնք բեռնակա են մարման ամբողջությամբ տարեկան այն հաշվետու ժամանակաշրջանի վավարտից հետո տասներկու ամսվա ընթացքում, որում աշխատակիցները մատուցել են համապատասխան ծառայությունները: Դրանք ներառում են՝

- (ա) աշխատավարձերը և պարգևատրումները,
- (բ) վճարովի տարեկան արձակուրդները և անաշխատունակության հետ կապված վճարովի արձակուրդները,

Երբ աշխատակիցները հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում Ընկերությանը մատուցում են ծառայություններ, Ընկերությունն աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումների չգեղչված գումարը, որն ակնկալվում է վճարել այդ ծառայության դիմաց, ճանաչում է՝

- ա) որպես պարտավորություն (հաշվեգրված ծախս)՝ արդեն վճարված ցանկացած գու- մար հանելուց հետո: Եթե արդեն վճարված գումարը գերազանցում է հատուցումների չգեղչված գումարը, Ընկերությունը պետք է ճանաչի այդ տարբերությունը որպես ակտիվ (կանխավճարված ծախս)՝ այն չափով, որով կանխավճարը կհանգեցնի ապագա վճարումների կրճատման կամ դրամական միջոցների վերադարձի,
- բ) որպես ծախս, եթե գումարը չի ներառվել այլ ակտիվի արժեքի մեջ:

Վճարովի բացակայություններ

Վճարովի բացակայությունների ձևով աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումների գծով ակնկալվող ծախսումները հետևյալն են.

- ա) կուտակվող վճարովի բացակայությունների դեպքում՝ այն ժամանակ, երբ աշխատակիցները ծառայություն են մատուցում, որն ավելացնում է իրենց իրավունքները ապագա վճարովի բացակայությունների նկատմամբ,
- բ) չկուտակվող վճարովի բացակայությունների դեպքում՝ այն ժամանակ, երբ բացակայությունը տեղի է ունենում:

Պարգևավճարներ

Պարգևավճարների գծով ակնկալվող ծախսումները ճանաչվում են միայն այն ժամանակ, երբ Ընկերությունն ունի այդպիսի վճարումներ կատարելու ներկա իրավական կամ կառուցողական

**Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)**

պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և պարտականությունը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

Ներկա պարտականություն գոյություն ունի այն և միայն այն դեպքում, երբ Ընկերությունը վճարում չկատարելու ոչ մի իրատեսական այլընտրանք չունի:

Հասույթի ճանաչում

Հասույթը չափվում է ստացված կամ ստացվելիք հատուցման իրական արժեքով՝ հաշվի առնելով Ընկերության կողմից տրամադրված ցանկացած առևտրական զեղչերը և իջեցումների գումարները: Հասույթից նվազեցվում են հաճախորդների կողմից վերադարձվելիք ապրանքների գնահատված գումարը, գնահատված իջեցումները և նմանատիպ այլ նվազեցումներ:

Ապրանքների վաճառք

Ապրանքների վաճառքից ստացված հասույթը ճանաչվում է, երբ բավարարվում են հետևյալ բոլոր պայմանները.

- Ընկերությունը գնորդին է փոխանցել ապրանքների սեփականության հետ կապված ռիսկերի և հատույցների նշանակալի մասը,
- Ընկերությունը չի պահպանում ո՛չ կառավարման շարունակական մասնակցություն, որը սովորաբար բխում է սեփականության իրավունքից, ո՛չ էլ՝ վաճառված ապրանքների նկատմամբ արդյունավետ վերահսկողություն,
- հնարավոր է արժանահավատորեն չափել հասույթի գումարը,
- հավանական է, որ գործարքի հետ կապված տնտեսական օգուտները կհոսեն Ընկերություն,
- հնարավոր է արժանահավատորեն չափել գործարքի հետ կապված կատարված կամ կատարվելիք ծախսումները:

Ծառայությունների մատուցում

Ծառայությունների մատուցումից ստացված հասույթը ճանաչվում է, երբ՝

- հնարավոր է արժանահավատորեն չափել հասույթի գումարը,
- հավանական է, որ գործարքի հետ կապված տնտեսական օգուտները կհոսեն Ընկերություն,
- հնարավոր է արժանահավատորեն չափել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ գործարքի ավարտվածության աստիճանը,
- հնարավոր է արժանահավատորեն չափել գործարքի համար կատարված և գործարքն ավարտելու համար անհրաժեշտ ծախսումները:

Ընկերության հասույթն առաջանում է արտադրված էլեկտրաէներգիայի վաճառքից և էլեկտրաէներգիայի հաղորդման ծառայություններից:

Հասույթը ճանաչվում է ամսական հիմունքով՝ հիմնվելով փաստացի հաղորդված էլեկտրաէներգիայի և փաստացի վաճառված էլեկտրաէներգիայի վրա:

Տոկոսներից եկամուտ

Տոկոսային եկամուտը ճանաչվում է համամասնության հիմունքով՝ մնացորդային արժեքի նկատմամբ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույթը, որը զեղչում է ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների ներհոսքերը ֆինանսական ակտիվի ակնկալվող ժամկետում՝ մինչև ակտիվի գուտ հաշվեկշռային արժեքը:

Վարձակալական եկամուտ

Վարձակալական եկամուտը ճանաչվում է գծային մեթոդով՝ վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

Հավելված Ա – ՖՀՄՍ 13 Իրական արժեքի չափման բացահայտումներ

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է 31.12.2017թ. դրությամբ այն ակտիվները և պարտավորությունները, որոնց իրական արժեքները բացահայտվել են ծանոթագրություններում.

Հոդված	Իրական արժեք մլն. ՀՀ դրամ	Գնահատման մեթոդ	Իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակ	Նշանակալի ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	2,826	<i>Ընթացիկ</i> Կարճաժամկետ (12 ամսից պակաս) առևտրային դեբիտորական պարտքերի հաշվեկշռային արժեքը մոտ է իրական արժեքին, երկարաժամկետ դեբիտորական պարտքերը գեղջվել են 5.26%-ով	Մակարդակ 3	Առկա չեն
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	5,950	<i>Ընթացիկ</i> Կարճաժամկետ (12 ամսից պակաս) առևտրային կրեդիտորական պարտքերի հաշվեկշռային արժեքը մոտ է իրական արժեքին:	Մակարդակ 3	Առկա չեն
Ստացված վարկեր	56,126	Ստացված վարկերի հաշվեկշռային արժեքը համընկնում է դրանց իրական արժեքի հետ, քանի: Օգտագործվել են հետևյալ արդյունավետ գեղջման տոկոսադրույքները. 0.51-3.32% ԱՄՆ դոլարով վարկերի համար, 0.75-7.01% եվրոյով ստացված վարկերի համար և 3.21% SDR-ով ստացված վարկերի համար	Մակարդակ 3	Առկա չեն